

CAPUT II.

De Regimine Ecclesie.

§. I.

Recensentur errores Protestantium.

Postquam Ecclesia à Christo Domino ædificata, & ab Apostolis, eorûmque successoribus propagata tanquam verus status sacer hierarchicus & inæqualis, tot jam sæculis perstiterat immobilis; ædificium istud divinum arrodere, structuræ lapides commovere, sacram Hierarchiam ordinis æquè ac jurisdictionis destruere meditati, & incassum conati sunt Protestantes. Et quamvis omnis retro ætas christiana latum admiserit discrimen inter potestatem sacram, & profanam, atque utramque rectè diviserit & adplicaverit in praxi; hi tamen suavis jugi constituti à salvatore pertæsi, idipsum excutere non sunt veriti: unde & factum, quòd varia, sibi non rarò opposita circa causas ecclesiasticas commenta Doctores eorum confarcinaverint, & in medium adtulerint. — Audiamus ex ordine principales errores eorum & auctores.

Hugo Grotius in suo Commentario posthumo de imperio summarum potestatum circa sacra, inter alia ponit sequentia:

Imprimis *Cap. 8. num. 10.* "Ecclesia le-
 " gislativam potestatem *lege divinâ* non ha-
 " bet; quare, quæ ante Imperatores chri-
 " stianos in Synodis conscripta sunt, ad
 " ordinem aut ornatum facientia, habent
 " aut solam consilii vim, aut obligant *per*
 " *modum pacti.* Neque hæc tamen obstant;
 " quominus facultas aliqua legislativa Eccle-
 " siis, Pastoribus, Presbyteris, aut Synodis
 " concedi possit *humanâ lege* „

Verùm si observare voluisset *Grotius*;
 Ecclesiam Christi esse societatem sacram in-
 stitutam non ab humanâ voluntate, non ab
 arbitrario sociorum pacto, uti aliæ societates;
 sed ab ipsa voluntate Salvatoris nostri Dei; fa-
 cile intellexisset, quod potestas legislativa Ec-
 clesie *divina* sit; minimè verò *lege humanâ* con-
 stituta, & ab ea dependens. — Quomodo porro
 sibi cohæreat *Grotius*, dum alibi (*in animadv.*
Privat. T. 4. p. 941.) inquit: "Sicut exerci-
 " tus, sicut navis regi non potest, nisi per
 " gradus Præfectorum, qui *gradus in unum*
 " *desinant*; ita nec in Ecclesiâ. . . . Hic ordo
 " quis esse deberet, monstravit in Petro
 " *Christus* „, quisque definiverit. Sanè, si in
 Ecclesia sint gradus, in eâ quoque est sub-
 ordinatio: si omnes isti gradus *desinant in*
unum, omnes *uni* capiti subjiciuntur: si hunc
 ordinem in Petro monstravit & instituit *ip-
 se Christus*, *divinus* est, non *humanus*: proinde
 à lege humanâ independens.

Pariter *Grotius* potestatem clavium, & quidem à *Christo* promanantem agnoscere videtur *Cap. 10. num. 2.* ubi inquit: "*Christus* ergo procul dubio is est, à quo jus prædicandi, Sacramenta exhibendi, & clavibus utendi oritur, & vim suam accepit; et si applicatio hujus facultatis ad certam personam fiat à pastoribus per ordinationem,"

Interea *Grotius* in pertractatione hujus materiae tam inconstans est & fluctuans, si non sibi ipsi in pluribus contradicens, ut *Cl. Author Commentarii de finibus utriusque potestatis ecclesiasticæ, & laicæ, Cap. 1. Pag. 9.* Sequentè modo eum recenscat: "In universum dicam, adeo leviter, ineptè & perturbatè causam illam Protestantium à *Grotio* agi per totum librum, ut *Grotium* ibi non amplius agnoscas, nec *Grotii* acumen, diligentiam, fidem; Dixeri, sæpe ludere hominem potius, quàm ferio agere; adeo frequens est in diverticulis quærendis, & inanibus argumentorum sedibus consectandis: neque sanè id in adeo afflictâ & desperatâ causâ fieri aliter potuit. Sed & aliquando ab impietate non abest: ut quando *Cap. 8. num. 2.* scribit: *Nellâ in re magis elucescit vis summi imperii, quàm quod in ejus arbitrio est, quænam religio publicè exercetur* (de toto publicæ Religionis corpore loquitur) idque præcipuum inter *Majestatis jura* ponunt omnes, qui politica scripserunt. . . Objicit sibi *Grotius*, hæc errare posse imperantem,

“perantem, & statum Religionis fore insta-
 “bilem & incertum. Sed reponit, neminem
 “esse, qui falli nequeat. Contra, *si pius est,*
 “*qui imperat, si diligens lector sacrae Scripturae,*
 “*si assiduus in precibus, si Ecclesiae catholicae*
 “*reverenens, si peritos attentè audiens, multum,*
 “*ait, per illum proficit veritas.*

“In hæc scilicet absurda incurrunt ho-
 “mines, quando à recta via semel descive-
 “runt; prout à Protestantibus factum, qui
 “inter cætera supremum etiam Religionis
 “& controversiarum judicem à Deo consti-
 “tutum abjecerunt: unde humani ingenii
 “mobilitati & arbitrio coacti sunt Fidem
 “ac Religionem suam permittere ”.

Absona illa, quæ proficiscuntur ex eo,
 quòd Protestantes jurisdictionem ecclesiasti-
 cam tribuant imperantibus politicis, eosque
 Fidei & controversiarum in causâ Religionis
 occurrentium statuunt judices, indigitavimus
 supra Pag. 21. & seqq.

Samuel Puffendorfus Lib. de habitu Religio-
nis christianaæ ad vitam civilem, inter alia §. II.
 comminiscitur, Ecclesiam non esse “ Statum
 “ à summo imperio civili separatum, vel
 “ exemptum. Scilicet per statum intelligimus
 “ (ait) ejusmodi conjunctionem plurium ho-
 “ minum, quæ imperio per homines admi-
 “ nistrato sibi proprio, & aliunde non de-
 “ pendente continetur,

Et §. 32. inquit, "absurdas esse quæstiones, monarchica, aristocratica, an democratica forma competat Ecclesiæ: hæ quippe formæ cadunt in statum aliquem, seu civitatem: Ecclesia autem status non est,"

Paulò post subjicit: "Personarum, quæ respectu Ecclesiæ oriuntur, simplicissima est divisio in *Doctores*, & *Auditores*,"

Dum itaque Puffendorfius perfrictè negat, quòd Ecclesia sit status, adoptato suo inhaeret præjudicio, erigi *statum in statu*, si Ecclesia separatum à Republica civili statum constitueret; & hinc præter jurisdictionem profanam admittere recusat jurisdictionem sacram à Christo manantem, suisque tributam Apostolis, horumque successoribus.

Verùm ineptiam, merumque inanem, ne erigatur *status in statu*, si Ecclesia Christi sit proprii nominis status, alio loco modò ad sufficientiam refutavimus; ubi & observavimus, *statum in statu* nunquam oriri, nisi dum uterque status est ejusdem generis & ordinis: at vero, dum iidem homines sunt subditi Ecclesiæ, simul atque civilis Reipublicæ, status ipsi gerunt omnino diversos tum ex parte institutionis, tum ex parte mediòrum, tum ex parte finis, qui maximè in adsequendâ salute & felicitate æternâ consistit: unde etiam docet experientia, quòd quis simul esse possit bonus Ecclesiæ ex una, &

itidem

iridem bonus Reipublicæ ex alia parte subditus; imò eos passim esse optimos subditos Reipublicæ, qui optimi filii ac subditi Ecclesiæ esse comprobantur: ut proinde nulla ex eo collisio oriatur, quòd Ecclesia sit *status sacer* felicitatem vel maximè æternam; Respublica verò *status politicus* speciatim felicitatem temporalem respiciens: quid? quòd maxima sit utriusque hujus status rectè ordinati concordia.

Quare *illustrissimus de Marca in Exordio Prolegomen. Tom. I.* inquit: “ Summa divini
 “ Numinis benignitate duobus *maximis præ-*
 “ *sidis* instructa est humani generis societas
 “ ad felicitatem consequendam, *sacerdotio,*
 “ & *imperio*: quorum alterum divinis mini-
 “ steriis se impendit, alterum componit Rei-
 “ publicæ statum, & humanæ vitæ tran-
 “ quillitatem procurat; ita, ut ex utriusque
 “ concordia christiana Respublica cumula-
 “ tissimis incrementis augeatur. Utraque *po-*
 “ *testatum* suis limitibus est circumscripta,
 “ & in *diffinis* omnino negotiis exercetur,
 “ cum illa *spiritualibus* addicatur, hæc pu-
 “ blicis (*politicis*) occupata sit „

Quo porro fundamento adstruere quis poterit, Numen summè providum hanc ipsam infinitam suam providentiam, ad regulandam per leges & iudices politicos felicitatem temporalem extendisse, quin & à potiore curaverit, ut in ordine ad obtinendam

nendam felicitatem æternam. Præsules instituerentur Spirituali potestate muniti, iudicesque competentes relatè ad causas spirituales & sacras? Sanè, quo nobilior ac principalior est finis, eo certior est cura quoad determinanda subjecta & media hunc finem promoventia. Si Respublica statum deposcat singularem pro fine Reipublicæ, à potiore Ecclesia status singularis est pro rectè adtingendo fine eidem præstituto.

Conficitur, quid sentiendum de *nudis Doctoribus*, & Auditoribus, quos quidem solos *Puffendorffius* in Ecclesia adstruit, quia sacram admittat Hierarchiam à Christo Domino tam manifestè institutam, & à *celeberrimo sanctoque & universali Concilio Tridentino* Ss. 23 *Can. 6.* reproductam his verbis: “Si quis dixerit, in Ecclesia catholica non esse Hierarchiam *divina ordinatione institutam*, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris, anathema sit „ Ad quid *Doctores*, si non sint missi, sique eorum Doctrina non sit consona Evangelio, & Ecclesiæ, si demum non doceant juxta mentem eorum, qui à spiritu sancto constituti sunt veritatis interpretes? Ad quid *Auditores*, qui ab iis, qui legitime haud sunt missi, genuinum verbum Dei non percipiunt, qui proinde nullam certam fidei regulam habent? — Sacram igitur divinamque subvertere Hierarchiam, idem est, ac à verbo veritatis auditum avertere, & Doctores sine vocatione, sine missione,

sione, sine potestate, sine charactere, sine ordinatione & sine subordinatione intrudere, à quibus proinde auditores tanquam *parvuli fluctuantes circumferuntur omni vento doctrine in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris*, uti loquitur Apostolus *Ephes. IV. 14.*

Ex iis, quæ *Puffendorfius* §. 34. subjicit, dilucidè patet, quòd ipsam etiam Ecclesiarum particularium junctionem, uti loquitur, aut potius Ecclesiam universalem totam à prærogativâ statûs excludat; loquitur enim ibidem in hunc modum: “Cum itaque in
“ Ecclesiis particularibus ingens difformitas
“ à statu adpareat, disquirendum est, num
“ fortè istæ Ecclesiæ inter se junctæ magnum
“ aliquem statum absolvant?”

Verùm, negat & hoc *Puffendorfius*; quoniam (ut ait ibidem) “in sacris literis (quod
“ novum statum formaturis quàm maximè
“ necessarium erat) non designatur certus
“ locus, unde in reliqua foret Regimen;
“ non designantur *ille*, vel *illi*, penes quem
“ vel quos in reliquos gubernatio esse de-
“ beat; non ostenditur modus communica-
“ tionis cæterorum cum Sede Regiminis.”

Meritò autem ad inconditum hunc *Puffendorfi* discursum responderet *Author Libri de finibus utriusque potestatis Cap. I. n. 78.* in modum sequentem: “Hæc rifune vel com-
“ miseratione potius digna sint, non desi-

omniam. Sed hic cogitandi modus erat illi
necessarius, qui Primatum Petri Aposto-
lorum Principis, & Pontificum Romano-
rum Sedem Petri tenentium, Primatum,
inquam, hunc institutum à Christo, infi-
ciari vellet cum suis „

Detrectat nempe *Puffendorfius* explicite
confiteri, Ecclesiam verum esse statum; quin
tamen gravissimas sit ausus omittere ratio-
nes complures in contrarium pugnantes: nam
§. 35. ita profequitur: „ Colorem aliquem
habet, quod jactatur, melius & firmitus
unitatem fidei servari, controversias com-
poni, ac hæreses compesci atque extingui
posse, si in unum statum coaluerint om-
nes per orbem terrarum Ecclesiæ, & ab
uno capite, sive Princeps is sit, sive sena-
tus é pluribus constans, *regantur* „

Profectò, conservatio unitatis fidei, con-
troversiarum in Religione compositio ac de-
terminatio, Hæresum extinctio momenta
sunt tanti ponderis, ut omnem colorem &
jactantiam superent & excedant. Cùm itaque
hæc singula ad debitum nequeant effectum
deduci, si Ecclesia non sit status universalis,
& quidem hierarchicus; consequens est, quòd
huic ecclesiastico Regimini ab ipso Christo
Domino instituto opponi validè nihil possit:
unde etiam absurdum est, quòd *Puffendor-
fius*, juxta allegata in prioribus, dicat, qua-
estiones, an forma monarchica, an alia con-
petat Ecclesiæ, esse absurdas.

Justus Henningius Bohmer, postquam in
jure suo parochiali exposuerat notiones &
 differentiam societatis *aequalis*, & *inaequalis*,
 Cap. 20. §. 14. quærit, qualis societas sit Ec-
 clesia? ac subdit: " Si est inæqualis, impe-
 rium, & obediendi gloriam supponere
 debemus, & ita favemus imprimis *Cle-
 ro*
pontificio, *Hierarchiam* quandam fingenti, &
suprematam Præsuli Romano *universalem* ad-
 scribenti „

Itaque §. 19. resolvit, quòd Ecclesia sit
 societas *aqualis*; quodque sit species aliqua
Collegii. Plura alia ad idem collimantia addit,
 quibus brevitas causa supersedeo referendis.

Mirandum profectò, quòd viri alioquin
 celebres, in ponderosissimâ hac causâ, quæ
 ipsam concernit salutem æternam, tantopere
 hallucinentur, ut Regimen Ecclesiæ, cujus
 fundator & institutor divinus noster Salvator
 ac Magister est, non ab Hujus claris verbis,
 sed à proprio suo arbitrio dimeri velint
 atque determinare.

Sane Christus Petro, ac reliquis Apосто-
 lis dedit *potestatem* solvendi, atque ligandi;
 adeoque jurisdictionem in alios sibi quoad
 hoc forum commissos, atque subjectos, ve-
 luti infra probabitur enucleatius & invictè;
 proinde ex institutione Christi Ecclesia non
 est societas *aqualis*, sed *inæqualis*; talis nem-
 pe, in qua viget instituta divinitus potestas
 sacra

sacra leges ferendi, & per ipsas fideles re-
 gendi, mediisque adtemperatis ad præstitu-
 tum finem deducendi &c. Igitur in Ecclesia
 verum est imperium sacrum, distinctum ab
 imperio profano, ita tamen, ut utrumque
 optimè conciliari possit. Opponam hoc loco
Bæbnero inprimis ex ipsâ Protestantium Ec-
 clesiâ *Jacobum I Regem Angliæ*, qui in mo-
 nitoria præfatione ad christianos Principes de
Apologia pro juramento fidelitatis æqualitatem
 in Ecclesia rejicit sequentibus adsertionibus:

“ Episcopus esse in Ecclesiâ debere, tan-
 “ quam institutionem apostolicam, ac ordi-
 “ nationem proinde *divinam*, contra Purita-
 “ nos semper sensi.... Cælum cœlesteque
 “ spiritus per ordines, ac discrimina disponi
 “ ac gubernari scimus; imò nec inferi sine
 “ suo quodam ordine & distinctione stare
 “ possunt. Qui igitur cœtus in terris ali-
 “ quis confusus permistusque, nullo *ordinum*,
 “ *dignitatumque* discrimine, possit consistere?..
 “ Episcopos, & *Ecclesiæ Hierarchiam*, & inter
 “ ipsos Episcopos ordinem aliquem, ac dis-
 “ crimen libens agnosco „

Opponam deinde é Protestantibus *Sa-
 muelem Basnagium*, qui in *Dissertatione quarta*,
 quam inscripsit *de Ecclesiastico tribunali*, §. I.
 ita loquitur: “ Tribunal Ecclesiæ jubente Deo
 “ erectum fuisse, faciles largimur *Baronio*.
 “ Etenim nulla societas consistere potest abs-
 “ que auctoritate poenas illis irrogandi, qui
 “ com.

“ compositas sancitasque leges evertunt at-
 “ que perfringunt. Propterea Apostolus (1.
 “ *Timoth. 5.*) meminir Presbyterorum, qui
 “ bene præfunt; & *Timotheum* monuit: *Ac-*
 “ *cusationem ne recipito, nisi sub duobus, aut*
 “ *tribus testibus.* Quibus constitutum in reos
 “ iudicium indicatur ”.

Pergit *Basnagius*: “ Suæ sunt delinquen-
 “ tibus castigationes ab Ecclesia impostæ,
 “ irrogatio censurarum, interdictio Sacra-
 “ mentorum, ex grege fidelium ejectio: qui
 “ actus *spirituali* sunt *Potestati* consentanei ”.

Addit ulterius: “ Neque à Principum
 “ voluntate Ecclesiæ tribunal, sed ab ipso
 “ *Christo* originem ducit. . . . Neque Princi-
 “ pes, sed *Episcopos* constituit spiritus sanctus
 “ ad pascendam Ecclesiam Dei. . . . utraque
 “ potestas, politica scilicet & ecclesiastica, can-
 “ cellis limitibusque circumscribitur suis,
 “ qui prorogari non debent ”.

Opponam insuper verba *Gulielmi Beve-*
regii viri inter Protestantes cordatissimi, qui
 in *Prolegomenis ad Synodicon* &c. 2. inquit:
 “ Si de fide loquamur christianâ, & legibus
 “ ad ecclesiasticam spectantibus disciplinam, ipsi
 “ etiam Imperatores Christiani ingenuè mul-
 “ toties professi sunt, nihil sibi juris in isti-
 “ usmodi sancendis rebus tributum esse.
 “ Sic Constantinus magnus, Valentinianus,
 “ Marcianus, Theodosius, aliique. Quin
 “ ipse

“ ipse etiam omnium peritissimus legum
 “ Imperator Justinianus in eâ fuit sententiâ,
 “ leges nempe civiles non præcedere debere,
 “ sed sequi ecclesiasticas, idque sine dedig-
 “ natione. (*Novellâ* 83.) Hinc est, quod etiam
 “ si Imperatores multa de ecclesiasticis per-
 “ sonis, & rebus in suis constitutionibus
 “ ediderint; nihil tamen *de novo* constitue-
 “ runt, sed ea tantùm, quæ ab ecclesiasticis
 “ Synodis prius constituta fuerant, ipsi suâ
 “ etiam auctoritate confirmarunt: adeo, ut
 “ quæcunque in *Codice*, aut in *Novellis*, de
 “ personis causisque ecclesiasticis asserantur,
 “ ab ecclesiasticâ aliquâ potestate antea san-
 “ cita fuerint, quam illuc relata; ut ex sin-
 “ gulorum istiusmodi locorum inductione
 “ cuius canonici pariter atque politici pe-
 “ rito juris facile patebit „

Porro Bœhmeri aliorumque sociorum
 ejus commentum, quod Ecclesia Christi sit
 societas æqualis eò vel magis evanescit, quò
 majores sunt rationes, quòd Christus sacram,
 à civili distinctam fundaverit rempublicam;
 quocirca *Gelasii I. Papæ, de Anathem. vin-*
cul. notus est locus, ubi inquit: “ Christus
 “ memor fragilitatis humanæ, sic actionibus
 “ propriis dignitatibusque distinctis, officia
 “ potestatis utriusque discrevit, ut & chri-
 “ stiani Imperatores *pro æterna vita* Pontifi-
 “ cibus indigerent, & Pontifices *pro tem-*
 “ *poralium* cursu rerum imperialibus disposi-
 “ tionibus uterentur; quatenus militans Deo
 “ mini-

“ minimè se negotiis sæcularibus implicaret,
 “ ac vicissim non ille rebus divinis præsidere
 “ videretur, qui esset negotiis sæcularibus
 “ implicatus: ut & modestia utriusque or-
 “ dinis curaretur, ne extolleretur utroque
 “ suffultus, & competens qualitatibus actio-
 “ num specialiter professio aptaretur „

Recitato Gelasii loco (*inquit auctor Com-
 mentarii de finibus utriusque potestatis Cap. I.
 241.*) subdit *Meldensis Bossuetus Defens. De-
 clar. Gall. Lib. I. sect. 2. cap. 34.* “ Duas
 “ omnino causas memorat, cur ambæ po-
 “ testates suis finibus circumscriptæ, suis
 “ addictæ sint officiis. Primum, ne superbia
 “ efferretur, in quem congesta essent om-
 “ nia: tum, ut quisque se ad ejus ordinis,
 “ quem professus esset, actiones eò facilius
 “ aptaret, quò cujusque actiones diligentius
 “ inter se distinctæ essent. Addi posse vide-
 “ tur & tertia causa: ut scilicet societas &
 “ vinculum eò fortius inter homines consti-
 “ tueretur, quando ea, quibus una generis
 “ humani pars indigeret, in manu essent
 “ alterius partis: nimirum vita æterna in
 “ manu Pontificum, vita temporalis in ma-
 “ nu Imperatorum „

Diversitatem imperii sacri, & civilis aptè
 etiam indigitat *S. Chrysostomus Hom. IV. in
 illa verba Isaia: Vidi Dominum*, ubi ait: “ Ille
 “ (*imperans civilis*) quidem opportunè ea,
 “ quæ sunt in terris, fortitus est admini-
 “ stranda:

stranda: cœterum *Sacerdotii Jus* è supernis
descendit; quæcunque enim ligaveritis &c.
Regi ea, quæ hic sunt, commissa sunt,
mihi cœlestia: *mibi*, cùm dico, Sacerdotem
intelligo. Itaque cum videris sacerdotem
indignum, ne traducas sacerdotium; non
enim oportet damnare res, sed eum, qui
re bonâ malè utitur: quandoquidem &
Judas proditor fuit; verùm non ob id
accusatur ordo apostolicus, sed illius (*Ju-
da*) animus: nec crimen est sacerdotii,
sed malum animi. Regi corpora commissa
sunt, sacerdoti animæ. Rex residua pecu-
niarum remittit, sacerdos autem residua
peccatorum..... ille habet arma sensibilia,
hic arma spiritualia: ille bellum gerit cum
Barbaris, mihi bellum est adversus Dæ-
mones: major hic Principatus; propterea
Rex caput submittit manui sacerdotis, &
ubique in veteri scripturâ sacerdotes inun-
gebant Reges „

Denique non abs re erit in præsentem
negotio audire *Mart. Gerbert. de legit Eccles.
potest. Lib. II. Cap. 3. in fine*, ita differentem.
Hanc divinam Ecclesiæ suæ prospicientem
solicitudinem & providentiam utinam no-
biscum revererentur adversarii, agnosce-
rentque Christum Ecclesiam suam sic con-
stituisse, ut non solum sibi ipsi sufficiat,
nec alieno imperio ac regimine indigeat;
sed etiam ordinum amplitudine, majestatem,
auctoritateque omnia mundi regna longo
post

post se relinquat intervallo: nec munda-
norum regnorum vicissitudinibus subit.
Arque ab hostibus suis, quos infernus
nunquam non contra illam instruit, tantum
abest, ut quid sibi timendum sit, quin
hoc semper singulari Numinis divini be-
nignitate, & forti consilio factum cerni-
mus, ut laceffita, amplitudine & decore
crescat; & quod de persecutionibus Eth-
nicorum professa est antiquitas, sanguinem
Martyrum esse semen Christianorum, id de
insultibus Hæreticorum etiam verum sit,
Ecclesiam inde novum florem, decorem,
& amplitudinem nancisci „

§. II.

Quænam sit forma Regiminis in Ecclesia Dei?

Cùm Christus Dominus suam ipsemet fun-
daverit Ecclesiam, liquidò consequitur, quòd
ipse auctor sit & institutor Regiminis eccle-
siastici; quòd proinde nulla alia Regiminis
forma in Ecclesiâ admitti debeat, quàm ea
præcisè, quæ à divinâ Christi institutione
profluxit. Itaque Regiminis ecclesiastici for-
mam determinare ac figere non à volatili
hominum arbitrio, sed à mente, & institu-
tione Christi dependet; quam quidem Chri-
sti mentem ex propriis ipsius verbis & fac-
tis, ex doctrina & praxi Apostolorum &
Ecclesiæ, ex scriptura & traditione haurire
juvat.

juvat. — Certum verò videretur in antecessum, quòd Christus in suâ Ecclesiâ, tanquam societate omnium præstantissimâ, eam instituerit Regiminis formam, quæ inter alias est perfectissima. — Videamus itaque an purè monarchicum, an monarchicum aristocratiam temperatum, an denique aliud ab utroque distinctum Regimen pro sua Ecclesiâ definierit Christus. Quando ipsemet Christus adhuc in terris degens, & Ecclesiâ jam tum modò ab eo institutâ, ejusdem ageret visibile caput, supremum is utique sacrum exercuit imperium. *Author Febronii abbreviati, Tom. 1. Pag. 92.* de imperio Christi rectè inquit: “ Respectu Christi
“ imperium in Ecclesiâ propriè & perfectè
“ monarchicum nemo negabit; ipse enim
“ est supremus & independens Doctor, Legislator, Rex, Dominus & Monarcha.
“ Pater Cœlestis de cœlo jussit, eum audire:
“ ipsum audite. *Matth. 3.* Quo declaratur
“ Doctor & Magister totius orbis. De Christo dicitur *psalm. 3.* Ego autem constitutus sum Rex super Sion, montem sanctum ejus, prædicans præceptum ejus... & nunc Reges intelligite, erudimini, qui judicatis terram. Et, omnia mihi tradita sunt à Patre meo. *Matth. 11.* Data est mihi omnis potestas in cœlo & in terra. *Matth. 28.* Dein, ut præteream innumera Prophetarum, tum alia veteris & novi testamenti testimonia, nonne Christus propriâ autoritate Ecclesiam, quæ est Regnum ejus, fundavit, leges & præcepta dedit, ministros & pastores ordina-

vit, præmia merentibus, & supplicia ma-
 gis facientibus æterna constituit? omnis
 potestas ab eo solo in Ecclesiam manavit,
 quæ dispersa per singulos ad ipsum rân-
 quam ad fontem revocatur. Ejus potestas
 est suprema & independens. Num quid
 amplius pro supremo Monarchâ desideres?
 nisi fortè fastum, pompam, & externa
 Potestatis insignia adesse velis? verùm hæc
 suâ doctrinâ & miraculis ita supplevit, ut
 etiam Dæmones coram ipso contremisce-
 rent, & homines stupore ac reverentiâ
 perfunderentur.

Christus igitur fuit primum visibile ca-
 put Ecclesiæ, mansitque tale à primâ Eccle-
 siæ erectione, usque ad suam gloriosam in
 coelos ascensionem; post quam caput Ecclesiæ
 invisibile permanens est usque ad consum-
 mationem sæculi.

Cùm itaque Christus Ecclesiam suam
 perdurare voluerit usque ad finem mundi,
 quin tamen ipse quæ caput visibile eandem
 regere posset post ascensionem suam; hinc
 necessum erat, aliud visibile caput, tanquam
 universalem suum vicarium, constituere, com-
 mensuratam summæ dignitati potestatem
 eidem tribuendo: insuper aliis opus erat Ec-
 clesiæ Rectoribus, cum quibus vastum
 Ecclesiæ Regimen adtemperatâ ratione ita
 divideretur, ut tamen in uno semper capite
 supremâ munitione potestate concurrerent.

Quodsi

Quod si igitur innotescat, in qualem pro
 regenda Ecclesiâ potestatem Christus Petro,
 & legitimis ejus successoribus summis Pon-
 tificibus, qualemque Apostolis, horumque
 Successoribus Episcopis concesserit; facile in-
 telligitur, qualem Regiminis formam Chri-
 stus Dominus in suâ Ecclesiâ instituerit. —
 Præprimis rem ipsam ex sacris paginis evol-
 vamus,

Fundamenta ædificandæ suæ Ecclesiæ al-
 tero jam modò suæ prædicationis anno jecit,
 dum post multos paulatim selectos discipu-
 los, “ Exiit in montem orare, & erat per-
 noctans in oratione Dei; & cum dies fac-
 tus esset, vocavit discipulos suos, & ele-
 git duodecim ex ipsis, quos & *Apostolos*
 nominavit, Simonem, quem cognomina-
 vit Petrum, & Andream &c. *Luce IV.*
 “ 12. 13. 14. „ Hujus intuitu loci notandum,
 quòd duodecim é discipulis electos Dominus
 nuncupet *Apostolos*, antequam caractere
 Episcopali erant insigniti; claro indicio, quòd
 Apostolatus & Episcopatus promiscuè non
 sint usurpandi; quodque successores in Epis-
 copatu, propterea non dicantur successores
 in Apostolatu.

Elegit ergo Christus *ex multitudine* disci-
 pulorum *duodecim* Apostolos, quos & suo
 tempore caractere Episcopali insignivit, &
 præterea *sub ratione Apostolatus* misit ad præ-
 dicandum Evangelium, ejusdemque verita-

tes, ubi opus fuerit, prodigiis confirman-
 dum. — Porro ex duodecim Apollolis elegit
 Petram, & in ordine ad Ecclesiam tuam per-
 ficiendam huic competentem, ex post & illis
 concernentem tribuit potestatem ac juris-
 dictionem. PERSPICIAMUS singula ex serie &
 ordine gesto, à Petro exordium ducendo.

Matth. XVI. 13. seqq. legimus: “ Venit
 Jesus in partes Cæsareæ Philippi, & in-
 terrogabat discipulos suos, dicens: quem
 dicunt homines esse filium hominis? At
 illi dixerunt: alii Joannem baptistam, alii
 autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut
 unum ex Prophetis. Dicit illis Jesus: vos
 autem quem me esse dicitis? Respondens
 Simon Petrus dixit: Tu es Christus filius
 Dei vivi. Respondens autem Jesus dixit
 ei: *Beatus es* Simon Bar. Jona: quia caro
 & sanguis non revelavit tibi, sed Pater
 meus, qui in cœlis est. Ego dico tibi, qui
 tu es Petrus; & super hanc petram ædi-
 ficabo Ecclesiam meam, & portæ inferi
 non prævalebunt adversus eam. Et tibi
 dabo claves regni cœlorum, & quodcun-
 que ligaveris super terram, erit ligatum
 & in cœlis; & quodcunque solveris super
 terram, erit solutum & in cœlis.”

Occupatur hoc loco Christus in desig-
 nando & constituendo capite *universæ* suæ
 Ecclesiæ; dicit enim: & super hanc petram ædi-

ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Non alia profectò est ipsa Ecclesia Christi, contra quam portæ inferi non prævalebunt, quàm Ecclesia universalis. Hujus ergo Ecclesiæ claves Christus Petro tradit, cum potestate quodcunque ligandi, ac quodcunque solvendi: adeoque ei jurisdictionem tradit in Ecclesiam universalem: & hanc universalem potestatem clavium soli dat Petro, utpote quem solum alloquitur verbis undequaque manifestis: Jesus dixit ei, Petro. Beatus es, Simon. Caro & Sanguis non revelavit tibi, Petro. Ego dico tibi, quia tu es Petrus. Et tibi Petro, dabo claves regni cælorum.

Quis nunc verba Christi tam luculenta & clara ad alienum sensum detorquere audeat? verba scripturæ in hoc loco tam clara sunt, ut à mente Christi ex industriâ recedere velle videatur, quisquis contrarium iis sensum affingere comminiscitur.

Unde illustrissimus Episcopus Nicolaus Coeffeteau Lib. I Cap. 7. in Apologetico pro sacra Monarchia adversus rempub. Marc. Anton. de Dominis rectissimè inquit: " Vix ac ne vix
 " quidem in animum induxerit sanæ mentis
 " homo, Christum tot, ut ita dicam, ceremoniis
 " circa Petrum usum, ut efficeret nihil. Quid igitur sibi volebat splendor
 " ille verborum: & tibi dabo claves regni
 " cælorum? Sanè, quoties scriptura utitur
 meta-

“metaphorâ clavium, significat potestatem,
“non quamlibet, sed eximiam quandam ac
“singularem. Itaque cùm apud *Isaiam*,
“*Cap. XXII* 22. vellet Deus significare,
“datum se Eliacim summam auctoritatem
“in aulâ regiâ, dixit: “*Dabo clavem domus*
“*David super humerum ejus, & aperiet, &*
“*non erit, qui claudat, & claudet, & non erit,*
“*qui aperiat.* Hoc enim de eximia quadam
“& singulari auctoritate scriptura interpre-
“rata est. Et apud *Lucam Cap. XI. 52.* Chri-
“stus: *væ! vobis legisperitis, qui tulistis clavem*
“*scientiæ;* id est, qui vobis arrogatis sum-
“mam auctoritatem interpretandi scripturam.
“Et in *Apocalysi, Cap. 18.* ut Christus in-
“dicaret, se unum habere potestatem vitæ
“& mortis, & occidere posse, & ad vitam
“revocare, dixit, se habere *clavem mortis ac*
“*inferni:* id est, summam vitæ ac mortis
“potestatem & imperium. Et rursus, ut
“indicaret, se esse omnium maximum in
“regno David, dixit, se habere *clavem do-*
“*mūs David. ibid. III. 7.* Ergo pari ratione
“hoc loco, cùm sit Petro dictum à Christo:
“*Tibi dabo claves regni cælorum,* eximia quo-
“que ac singularis aliqua potestas Petro
“concessa est.”

Cùm itaque Christus *soli* dixerit *Petro,*
super te ædificabo Ecclesiam meam, id est
universalem, eam nempe, contra quam por-
tæ inferi nunquam prævalebunt; cumque de
hujus Ecclesiæ clavibus sermo procedat,
una

unà cum potestate spirituali solvendi, atque ligandi; consequens est, quòd potestas illa hæc sive jurisdictio universalis sit, divinitus, seu *jure divino* collata sit; quòd potestas illa ligandi, ac solvendi propria sit & universalis puncto curæ animarum, & intuitu Sacramentalis judicii ligandi, aut solvendi; quòd insuper ista potestas sit propriè *rectoria* relate ad omnes Christi fideles sine exceptione; quòd proinde pro gubernandâ rotâ Christi Ecclesiâ potestas illa sit *legislativa, inspectiva, & executiva*; quòd per consequens denique Petrus, & legitimi ejus in summo sacro Principatu seu Pontificatu successores sint universales Pastores, & Rectores totius Ecclesiæ Christi, quorum subjectioni se nullus, absque violatione *divini juris*, se se subducere potest: omnes Christi fideles ad universale spectant ovile; omnes sunt oves Christi, oves summi ejus in terris Pastoris, legitimi scilicet vicarii Christi. — Quòd Primatus iste præ cæteris Apostolis præcisè Petro promissus à Christo fuerit, & opportunè collatus, solemniter ejus confessio de Divinitate Christi promeruit; veluti ex ipso adiatu textus decursu patescit.

Circa illa, quæ apud S. Lucam de Primatu Petri legimus, tam succinctè ac solidè *Cl. Zallinger Lib. V. j. eccl. p. §. CCCXXIX.* rem expendit, ut conveniens omnino duxerim, integrum istum hoc loco consignare paragraphum; ut sequitur:

“ *Fidei & unitatis inter fratres confer-*
 “ *vandæ firmamentum in fide Petri consti-*
 “ *tutum à Christo fuisse, non obscure do-*
 “ *cet ea Servatoris asseveratio, ac præceptio*
 “ *Petro facta in ultimâ cœnâ. Ait Dominus:*
 “ *Simon, Simon, ecce Satanas expetivit vos;*
 “ *ut cribraret sicut triticum: Ego autem rogavi*
 “ *pro te, ut non deficiat fides tua: & tu alibi*
 “ *quando conversus confirma fratres tuos. Lucæ*
 “ *XXII. 31. 32. Tria hic animadvertenda*
 “ *sunt; postulatio Satanae de cribrandis Apo-*
 “ *stolis; oratio Christi, ne Petri fides defici-*
 “ *ceret; & cura ei delata confirmandi fratres.*

“ *Nulla fuit Dæmoni adversus Apосто-*
 “ *los potestas, nisi Deo permittente; quem-*
 “ *admodum de Jobo constat. I. 12. Meta-*
 “ *phora ex tritici cribratione ducta, mirè*
 “ *exprimit discrimina, quibus servos suos*
 “ *periclitatur Deus, quò puriores & sanctio-*
 “ *res efficiat. Cribrandi vocabulum usurpat*
 “ *Amos IX. 9. ut judæorum arumnas ac*
 “ *dispersionem significet: concutiam in omni-*
 “ *bus gentibus domum Israël, sicut concutiam*
 “ *triticum in cribro.*

“ *Cur pro Petro imprimis orat Christus*
 “ *Itus? Respondet S. Leo Serm. 83. Cap. 3.*
 “ *in Nativ. Apost. Petri & Pauli. Commune*
 “ *erat omnibus Apostolis periculum de tentationis*
 “ *formidine; & divinæ protectionis auxilio pari-*
 “ *ter indigebant, quoniam diabolus omnes exa-*
 “ *gitare omnes cupiebat elidere; & tamen spe-*
 “ *cialis*

"ialis à Domino Petri cura suscipitur, & pro
 "Petri fide propriè supplicatur, tanquam alio-
 "rum status certior sit futurus, si mens Prin-
 "cipis victa non fuerit. Vulnerata est Petri
 "fides, cum negaret Christum, non ex-
 "tinctâ: vivebat in mente fidei radix, sta-
 "timque per pœnitentiam refloruit, uti
 "Calmetus ex Patribus observat in commen-
 "tario hujus loci. Ac tum quidem promissum
 "potius summi Principarûs, quàm Princi-
 "patum ipsum tenebat. Petrus Ecclesiæ prepo-
 "nitur, postquam tentatus à Diabolo est; ideo-
 "que ante significat Dominus, quid sit illud,
 "quod postea eum Pastorem elegit Dominici gre-
 "gis. S. Ambros. in psalm. XLIII. V. & in-
 "ter gentes.

" Officium confirmandi fratres in fide
 " Petro injunctum, apertius indicant ea
 " verba: *conversus confirma fratres tuos*, quàm
 " ut declaratione egeant. Conversus Petrus
 " ad bonam frugem, & ventilatus sicut tri-
 " ticum, sit panis, qui nobis esset alimentum...
 " sit æternæ vitæ & salutis alimentum, subdit
 " S. Ambrosius eodem loco. In hunc sen-
 " sum & S. Bernardus Epist. 190. ad Inno-
 " cent. II. ait: *Oportet ad vestrum referre Apo-*
 " *stolatum pericula quæque & scandala emergen-*
 " *tia in Regno Dei, & præcipue, quæ de fide*
 " *contingunt. Dignum namque arbitror, ibi po-*
 " *tissimum resarciri damna fidei, ubi non posset*
 " *fides sentire defectum. Hæc quidem hujus præ-*
 " *rogativa sedit. Cui enim alteri aliquando dic-*
 " tum

" *tum est: Ego pro te rogavi Petre, ut non de-*
 " *ficiat fides tua. Ergo quod sequitur, à Petri*
 " *successore exigitur: & tu aliquando conversus,*
 " *confirma fratres tuos* „

Ad quod ante mortem suam Christus
 præparavit & designavit Petrum, ad univer-
 sale nempe Ecclesiæ suæ cum jurisdictione
 Primatum, hunc eidem reipsa contulit, post
 gloriosam suam Resurrectionem, Joann. XXI.

14. *segg.* ubi disertè ponuntur sequentia:
 " *Jam tertio manifestatus est Jesus discipu-*
 " *lis suis, cum resurrexisset à mortuis. Cum*
 " *ergo prandissent, dicit Simoni Petro Je-*
 " *sus: Simon Joannis diligis me plus his?*
 " *Dicit ei: etiam Domine, Tu scis, quia*
 " *amo Te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit*
 " *ei iterum: Simon Joannis diligis me?*
 " *Ait illi: etiam Domine, Tu scis, quia amo*
 " *Te. Dicit ei; pasce agnos meos. Dicit ei*
 " *tertio: Simon Joannis amas me? Con-*
 " *tristatus Petrus, quia dixit ei tertio amas*
 " *me; & dixit ei: Domine Tu omnia nosti:*
 " *Tu scis, quia amo Te. Dixit ei: Pasce*
 " *oves meas* „

Tradit igitur Christus hoc loco, post
 contestatam nempe ex parte Petri tertiâ vice
 singularem & præeminentem erga Christum
 dilectionem, & post iteratam Deitatis Christi
 confessionem, Petro integrum gregem pas-
 cendum, agnos nempe, simul & oves; id est,
 juxta communissimam sanctorum Patrum sen-

sententiam, universum cœtum christianum
cujus Petrum supremum Pastorem consti-
tuit. Confessioni iteratæ Deitatis per hæc
verba: *Domine Tu OMNIA nosti, & præeminenti*
dilectioni indigita æ per illud *diligis me* PLUS
his, id est, magis, quàm cœteri discipuli,
præeminens quoque dignitas constituta fuit.

Hujus intuitu præeminentiæ, & potesta-
tis universalis in totum fidelium gregem in
cathedrâ Petri persistentis, inquit S. Bernar-
dus Lib. III. de considerat. ad Eugen. Pap:
“ Habent Episcopi sibi assignatos greges,
“ singuli singulos: Tibi universi crediti, uni
“ unus, nec modò ovium, sed & Pastorum
“ TU UNUS OMNIUM PASTOR. Unde id pro-
“ blem, quæris? *Ex verbo Domini: pascere &c.,*

Quòd porro per *pascere* intelligi debeat
propria & vera commissum gregem regendi
gubernandique Potestas, saltem inter catho-
licos nemo negaverit; ne aliàs compellatur
admittere absurdissimum istud, quòd Epis-
copi tanquam veri *Pastores* gregis sibi com-
missi eundem debitâ ratione regendi guber-
nandique Potestate non gaudeant.

Sanè per *pascere* ex usu S. Scripturæ
vera Potestas *rectoria* designatur: uti dum
Israelitæ ad Davidem II. Reg. V. 1. 2. dice-
rent: “ Ecce nos os tuum, & caro tua su-
“ mus: sed & heri, & nudius tertius cum
“ esset Saul Rex super nos, tu eras edu-
“ cens

“ cens & reducens Israel: dixit, autem Do-
 “ minus ad te: tu pasces populum meum
 “ Israel „. Item Cyrus Pastor nominatur *Isa.*
 “ XLIV. 28. Qui dico Cyro: Pastor meus
 “ es, & omnem voluntatem meam complebis „.

Primatum quem tenuit Petrus, eundem
 & legitimis ejus successoribus, Romanis nem-
 pe Pontificibus competere, nemo sanus in
 dubium vocaverit: unde superfluum foret, in
 eam rem fusius excurrere. Profectò rationes,
 ob quas Primatus à Christo fuit institutus,
 non deserunt in Perro; sed adtingunt ac
 concomitantur Ecclesiam usque ad finem sæ-
 culorum; ut proinde eousque etiam Prima-
 tus ille continuandus sit ac conservandus.

Luculentam veritatem, quam nobis S.
 Scriptura de divino Primatu Petri, & con-
 sequenter successorum ejus suppeditat, ipsa
 etiam generalia Ecclesiæ Concilia expendunt,
 atque proponunt. Sic *Concilium generale La-
 teranense IV.* celebratum 1216. C. 5. docet:
 “ Romana Ecclesia, disponente Domino, super
 “ omnes alias ORDINARIÆ Potestatis obtinet
 “ Principatum, utpote Mater universorum &
 “ delium & Magistra „.

Concilium generale Florentinum anno 1439,
in definitione Fidei Tom. 13. Concil. Labb.
Pag. 515. Græcis æquè ac latinis consen-
 tientibus, disertissimis verbis statuit atque
 pronunciat: “ *Definimus, sanctam apostolicam*
 “ *sedem* „

“ sedem & Romanum Pontificem in universum
 “ orbem tenere Primatum, & ipsum Ponti-
 “ ficem Romanum successorem esse B. Petri
 “ Principis Apostolorum, & verum Christi
 “ Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & om-
 “ nium Christianorum Patrem & Doctorem
 “ exiltere, & IPSI in B. PETRO PASCENDI, RE-
 “ GENDI, GUBERNANDI ECCLESIAM UNIVERSALEM
 “ A CHRISTO PLENAM POTESTATEM TRADITAM
 “ ESSE; quemadmodum etiam in gestis con-
 “ ciliarum œcumenicorum, & in sacris ca-
 “ nonibus continetur „

Hanc Concilii Florentini Definitionem
 postquam in extenso quoque retulerat *Cl.*
Veronius in Regula Fidei, § XV. Pag. 139.
 subnectit: “ Hoc ergo est de Fide, quia pro-
 “ positum à Concilio universali..... hoc
 “ præsertim, in quo Græci & Latini con-
 “ federunt, & exactissimè potestas hæc fuit
 “ à Græcis præsertim discussa „

Author *Instit. theologic. Tom. I. Diff. VI.*
Prop. IV. præmissâ probatione, quod Pri-
 matuſ Romani Pontificis juris sit divini, &
 post allegatum, ut supra, Concilium Flo-
 rentinum, *Pag. 473.* sequentia subdit: “ Ne-
 “ que dixeris, Ecclesiam gallicanam in hac
 “ parte à Concilio Florentino, vel à cœte-
 “ ris Ecclesiis dissentire; jam enim ante illam
 “ Synodum celeberrimus *Gerson*, Cancellarius
 “ Parisiensis universitatis dixerat: *Status*
 “ *Papalis constitutus est à Christo supernatura-*
 “ *liter*

scilicet & immediate, tanquam Primatum habens. . . . quem Primatum quisquis impugnare, vel diminuire præsumit, si hoc pertinaciter faciat, Hæreticus est, Schismaticus, impius, atque sacrilegus. *Lib. de statib. Eccles. Confid. 1.*

Pergit eâdem paginâ *Author. Instit. theologic.* "Illustrissimus *Bossuet* in luculento opere cui titulus: *Expos. de la Doctrine de l'Eglise catholique. Art. 21.* docet, Primatum ex jure divino non inter ea numerandum esse, de quibus liberè disputatur in scholis: agnoscendum esse Caput à Christo institutum, Authoritatemque Cathedræ Petri certum habere fundamentum in Evangelio, & evidens in continuâ Traditione testimonium. Denique Clerus Gallicanus Anno 1682. in Præfatione declarationis suæ de Potestate Ecclesiastica conqueritur, non deesse, qui Primatum B. Petri, ejusque successorum Romanorum Pontificum à Christo institutum. . . . imminuere non verentur."

Qualem verò Primatum *Author. institut. theologic.* intelligat, uberius expendit *Tom. I. Diss. VI. Prop. III. Pag. 470.* ubi inquit: "Talis est Romani Pontificis Primatus, qualem definivit Ecclesia; atqui Primatum Jurisdictionis Romano Pontifici competere Ecclesia definivit: eum enim Primatum in Concilio Constantiensi assenit Ecclesia, quem negarunt *Wiclefus & Joannes Hus*; atqui Primatum Jurisdictionis uterque

"que

que rejecit. Quæ fuerit Concilii mens,
clarius etiam aperit *Bulla Martini V.* quæ
juberet interrogari, qui suspectus fuerit,
An credat, quod Papa canonice electus.
Sit successor beati Petri, habens SUPREMACIAM
AUTORITATEM in Ecclesiâ Dei. Collect. Labb.
Tom. 12. Pag. 270.

Pergit Author loco supra citato: "Pri-
matus ille Papæ meritò tribuitur, quem
Pontifices Romani, etiam pietate insignes,
nemine reclamante, vel primis Ecclesiæ
sæculis non semel exercuerunt: atqui con-
stat, Pontifices Romanos, etiam pietate
conspicuos, Primatum *Jurisdictionis* exer-
cuisse: sic *S. Victor* Papa circa annum 200.
dum voluit excommunicatione latâ vel
saltem propositâ *Polycratem* Episcopum
Ephesinum, & alios Asianos cogere ad
Pascha die Dominicâ celebrandum, insig-
nem sanè Jurisdictionis actum exercebat;
atqui tamen nullus *Victorem* accusavit, quòd
autoritatem sibi indebitam arrogaret; sed
tantùm ne suâ abuteretur Potestate, tot
tantas Ecclesias à Corpore Ecclesiæ re-
scindendo, à *S. Ireneo* monitus est.

Eodem zelo adversùs *Cyprianum, Fir-
milianum*, aliosque bene multos ipsis ad-
herentes (circa baptismum *Hereticorum*) ex-
arsit circa medium tertium sæculum *S.*
Stephanus Papa; atqui nemo dixerit, sano-
tissimum illum Pontificem de sententiâ in
" tot

" tot tantosque Episcopos ferenda cogita-
 " turum fuisse, nisi novisset, Christianis per-
 " suasum esse, hanc penes Summum Pon-
 " tificem residere Potestatem: quam si non
 " habuisset, procul dubio *Cyprianus & Fir-*
 " *milianus* cum suis intolerandam hanc au-
 " toritatis indebitæ usurpationem *Stephano*
 " exprobrassent; atqui tamen nihil simile ab
 " iis actum est: ergo &c. „

Profectò ex iis, quæ hucusque retuli-
 mus, momentis antiquissimis & indefectibi-
 libus impartialis quisque facile confecerit,
 quàm infundata ac stolidi sit eorum senten-
 tia, qui originem Primatûs Jurisdictionis Ro-
 manis Pontificibus competentem in univer-
 sam Christi Ecclesiam, refundunt in *Decreta-*
les Isidori Mercatoris. — Sanè nullo invento
 humano, sed verbo divino, uti hucusque
 monstratum est, Auctoritas illa nititur. Quæ-
 re etiam *Augustinus* Concilii Milevitani no-
 mine ad *Innocentium I.* Papam scribit: " Ar-
 " bitramur, adjuvante misericordiâ Domini
 " Dei nostri... Auctoritati sanctitatis tuæ de
 " *Scripturarum sanctarum Auctoritate depromptæ*
 " facilius eos, qui tam perversa sentiunt,
 " esse cessuros. Epist. 176. n. 5. „

Audiamus & *Cl. Zallingerum* Lib. V. §.
eccl. p. §. CCCXLI. quoad præsentem matè-
 riam inter alia ita loquentem: " Potestas
 " Petri non prærogativa honoris inter Apo-
 " stolos fuit, nec solius directionis, aut
 " præ-

præsidii inter pares, sed veræ auctoritatis & jurisdictionis. Id apertissimè indicat ratio fundamenti, Pastoris universalis, officiumque confirmandi fratres. Neque enim fundamentum ad parerga ædificii & ornamenta pertinet; & curam pascendarum ovium demandare multò plus est, quàm primam inter oves constituere: & qui confirmandi fratres officio fungitur, majore ac fratres vi & firmitate pollere debet. Cui Christus dedit claves regni cœlorum, quod regnum est Christi, cum regni sui Vicarium, ac visibile caput esse voluit: Christi igitur Vicarius, & Ecclesiæ caput erat Petrus, habebaturque à totâ retro antiquitate. Unde damnata fuit ac proscripta in Concilio Constantiensi *propositio VII. Hussii: Petrus non est, nec fuit caput sanctæ Ecclesiæ catholicæ. Porro Vicarius regni, cui claves, id est, suprema potestas in regno commissa est, non solo honore præeminet; nec caput impositum est corpori solius ornamenti causâ* „

Addit postea Cl. Zallinger §. CCCXLII. sequentia: „Reprobata est ac damnata *Hussii propositio XXVII. Non est scintilla apparentiæ, quod oporteat esse unum caput in spiritalibus REGENS Ecclesiam, quod semper cum Ecclesia ipsâ militante conversetur, & conservetur. Dein propositio XXVIII. Christus sine talibus monstruosis capitibus, per suos veraces discipulos sparsos per orbem terrarum melius suam*

“ suam Ecclesiam regularet. — Propositio Lu-
 “ theri XXV. damnata per Leonem, & re-
 “ jecta à toto orbe catholico: Romanus Pon-
 “ tifex Petri successor, non est Christi Vicarius
 “ super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso
 “ Christo in B. Petro institutus. Et propositio
 “ XXVI. Verbum Christi ad Petrum: quodcun-
 “ que solveris super terram &c. Matth. XVI.
 “ extenditur duntaxat ad ligata ab ipso Petro. ”

Illud certum est, quòd infauti ac re-
 belles sectarii præcipuò contra Sedem Pon-
 tificiam vires suas exerere omni ævo conati
 fuerint: non alio sanè fine, quàm, ut hâc
 Petrâ semel contritâ, suos liberius possent
 disseminare errores. Verùm Roma toties im-
 pugmata, nunquam expugnata fuit.

Romanæ Ecclesiæ, Romanique Pontifi-
 cis universalis ac suprema potestas porro
 tanta est, ut omnes Christi fideles *veram ipsi*
teneantur præstare obedientiam; id quod etiam
 ex ipsâ *Fidei catholice professione* manifestè
 elucescit & comprobatur; utpote in quâ,
 præter alia, continentur sequentia: “ Sanctam
 “ catholicam & apostolicam romanam Eccle-
 “ siam, omnium Ecclesiarum matrem & ma-
 “ gistrum agnosco: Romanoque Pontifici, B.
 “ Petri Apostolorum Principis Successori, ac
 “ Jesu Christi Vicario, VERAM OBEDIENTIAM
 “ SPONDEO AC JURO ”.

Quòd

Quòd porro ipse S. Petrus illa sit Petra, super quam Jesus Christus *suam*, proinde *universalem* Ecclesiam se ædificaturum dixit Matth. XVI. ex Patribus tam græcis, quàm latinis confirmat *præclarissimus Author de l'Autorité des deux Puissances Tom. II Pag. 131.* ubi in rem hanc adducit *ex græcis* originem, S. Athanasium, S. Gregorium Nazianzenum, S. Epiphanium, S. Chrysostrum, S. Cyrillum, & Theophilaetum. *Ex latinis* verò Tertullianum, S. Hilarium, S. Hieronymum, S. Augustinum, S. Maximum, S. Paulinum, S. Leonem, & S. Gregorium magnum. Ubi & *ex post Pag. 133.* ex *S. Bernardi ad Eugenium III. Papam* verbis dilucidè ostendit, quòd Christus *omnes omnino oves Ecclesiæ pascendas Petro commiserit.*

Quòd verò Salvator noster *soli Petro* hanc Potestatem *universalem* concesserit, quodque solus ipse sit petra illa, super quam Christus totam suam ædificavit Ecclesiam, citatus Author Pag. 136. ita confirmat: “ Ad cognoscendum verum sensum verborum Jesu Christi ad S. Petrum, nil requiritur aliud, quàm verba illa duntaxat simpliciter legere: Verba ista clara sunt, naturalia sunt. Jesus Christus alloquitur solum Petrum, & non alios Apostolos: ad hunc solum se vertit Christus, quem designat per nomen novum ad indicandam novam Potestatem, quam ipsi daturus erat: *Tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam,*”

Postquam idem Author porro retulit, quod Ss. Patrum consensus sit moraliter loquendo unanimes quoad explicationem hanc sacrorum textuum; quodque paucitas Patrum eorum, quos in contrarium citat *Febronius*, cum hac multitudine comparata, nihil evincat, pro clariore magisque instructivâ notitiâ addit sequentia *Pag. 137.*

“ Veritas est generatim admissa, quòd
 “ verba sacrae scripturae diversas possint ha-
 “ bere significationes aequè veras, aequè ab
 “ Ecclesiâ probatas, omnes quoque suae
 “ doctrinae conformes; quòd proinde expli-
 “ catio, quam certi interposuere Patres,
 “ non tollat interpretationes alias.... Pa-
 “ tres, quorum textus refert *Febronius*, &
 “ qui verba, quibus *Jesus Christus* allocu-
 “ tus est *Petrum*, adplicant vel ad Eccle-
 “ siam, vel ad Apostolicum Collegium, vel
 “ ad Fidem; uti sunt *S. Hilarius*, *S. Chri-*
 “ *ostomus*, *S. Leo*, *S. Gregorius magnus*,
 “ *S. Augustinus*, nihilominus alibi eadem
 “ verba de *Primatu Petri* explicant.. Et
 “ *S. Gregorius Nissenus*, qui id, quod *Jesus*
 “ *Christus* dixit de lapide fundamentalis Ec-
 “ clesiae, explicaverat de *Petri fide*, alio lo-
 “ co per ipsummet *Febronium* relato ex-
 “ pressè dicit: *Hic (Petrus) juxta praeogati-*
 “ *vam sibi à Domino concessam, firma & soli-*
 “ *dissima Petra est, super quam Salvator Ec-*
 “ *clesiam aedificavit.*

“ Hoc jam posito, dico: Doctrina in
“ interpretatione Sacrarum scripturarum tra-
“ dita tot sæculis per successivam Patrum
“ Ecclesiæ multitudinem, quin improbata
“ ipsa fuerit, quin eidem unquam obmorum
“ fuerit, quòd sit contraria spiritui ac sen-
“ tui scripturarum & doctrinæ catholicæ,
“ certum efformat testimonium *Traditionis*
“ *universalis Ecclesiæ*. . . Atverò talis est doc-
“ trina Patrum, qui memoratos textus Pe-
“ tro adplicant, quin allegari possint expli-
“ cationes horum improbativæ & elisivæ:
“ adeoque hæc doctrina est ipsa doctrina
“ *Tradita* ».

Demum idem Author in hujus doctrinæ
plenam confirmationem præter Concilia ge-
neralia supra à nobis citata, refert concer-
nentem passum *formulæ reunionis quarti Con-*
cilii Constantinopolitani, quod fuit *octavum*
æcumenicum, ubi statuuntur sequentia: “ Quia
“ non potest Domini nostri Jesu Christi præ-
“ termitti sententia dicentis: *Tu es Petrus,*
“ *& super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam;*
“ hæc, quæ dicta sunt, rerum probantur
“ effectibus, quia in Sede Apostolicâ imma-
“ culata est semper catholica reservata Re-
“ ligio, & sancta celebrata doctrina. Ab hu-
“ jus ergo fide & sanctâ celebratâ doctrinâ
“ minimè separari cupientes, & Patrum
“ Præcipuè sanctorum Sedis Apostolicæ Præ-
“ sulum sequentes in omnibus constituta,
“ anathematizamus *Photium*, qui contra fa-
“ cras

“ cras regulas, & sanctorum Pontificum de-
 “ creta repente de curiali administratione
 “ sublatus &c..... Donec (*quamdiu*) Sedis
 “ Apostolicæ functionibus *inobediens* perfe-
 “ verans, ejus *Sententiam* tam de se, quàm
 “ de Patriarcha nostro *Ignatio* spreverit „
Concil. Labb. Tom. 8.

Percipiamus etiam nonnullos huc fa-
 cientes *sacrofancti & universalis Concilii Tri-*
dentini passus. Sic in *Ss. 14. Cap 7. de Reform.*
 perhibetur: “ Meritò *Pontifices Maximi* PRO
 “ SUPREMA POTESTATE SIBI IN ECCLESIA UNIVERSA
 “ TRADITA, causas aliquas criminum gravio-
 “ res *suo* potuerunt *peculiari* *judicio* reservare „
 Agnoscit ergo Concilium Jurisdictionem sum-
 mi Pontificis relatè ad universam Ecclesiam:
 confitetur insuper, quod hujus intuitu Po-
 testatis universalis reservare suo *judicio* pos-
 sit delicta quædam graviora; adeoque etiam
 quoad hoc singulos Christi fideles ei sub-
 jectos esse.

Idem œcumenicum Concilium *Ss. 24.*
Cap. 1. de Reform. urget sequentia: “ Postre-
 “ mo eadem sancta Synodus tot gravissimis
 “ Ecclesiæ incommodis commota, non po-
 “ test non commemorare, nihil magis Ec-
 “ clesiæ Dei esse necessarium, quàm ut *Bea-*
 “ *tissimus Romanus Pontifex*, quam sollicitudi-
 “ nem *universæ Ecclesiæ* EX MUNERIS SUI OFFI-
 “ cio debet, eam hic potissimum impendat,
 “ ut lectissimos tantum Cardinales adseiscat;

“ & bonos maximè atque idoneos Pastores
“ *singulis Ecclesiis* PRÆFIAT; idque eò magis,
“ quòd ovium Christi sanguinem, quæ ex
“ malo negligentium & sui officii immemo-
“ rum Pastorum Regimine peribunt, Domi-
“ nus noster Jesus Christus de manibus ejus
“ sit requisiturus „

Quis autem non intelligit, aut quis in-
ficiari audeat, τὸ PRÆFICERE, & quidem ex mu-
neris sui officio, esse actum *proprie Jurisdic-
tionis*? Aut quomodò Jesus Christus de ma-
nibus Beatissimi Romani Pontificis requirere
posset sanguinem ovium, quæ ejus curæ
commissæ ab ipso non fuissent?

Quæ cum ita sint, rectè *Cl. Petrus Bal-
levinius, Presbyter Veronensis, Libro singulari
de vi ac Ratione Primatûs Romanorum Ponti-
ficum, Cap. II.* Statuit sequentia: “ S. Petri
“ & Romanorum Pontificum Primatus non
“ est Primatus meri ordinis; sed præcipuæ
“ auctoritatis, & *Jurisdictionis*: ex quo præ-
“ cipua ipsis jura & facultates competant
“ necesse est. — Hæc Propositio à Catholi-
“ cis, quibuscum agimus, adversariis ex-
“ pressè asseritur; neque à quopiam Catholico
“ revocari potest in dubium; soli enim Hæretici,
“ vel schismatici eam inficiari possunt. Primatus
“ ordinis non ille tantùm intelligitur, quo
“ quis merâ honoris prærogativâ donatus
“ omni omnino jure careat; sed ille etiam
“ hoc loco intelligendus est, quo in publi-

cis negotiis nullum jus in materiâ meri
 ordinis cuiquam tribuitur: unde hoc Pri-
 matu insignitus, præter honoris locum
 præcipuum, ad quædam tantummodo meri
 ordinis propria jus habet. Ita in omni
 Republicâ, in quâ jurisdicção penes omnes
 Patres resider, uni Primatus honoris de-
 ferri solet, ex quo ille non modò in dig-
 niore loco Primus sedet, primus nomi-
 natur, primus dicit sententiam &c. quæ
 ad merum honorem pertinent; verum
 etiam pro jure suo senatum indicere, re-
 ferre de negotiis, rogare sententias, &
 consultando, monendo, hortando totam
 actionem regere solet: quæ vera & pro-
 pria, at meri ordinis jura sunt, nec Pri-
 matum meri ordinis excedunt.

Si, quando agitur de Primatu Romani
 Pontificis, de hoc uno meri ordinis
 Primatu ageretur; nulla, vel admodum
 levis cum Hæreticis atque schismaticis ip-
 sis esset contentio. Cum enim in omni
 cœtu necesse sit, unum aliquem ordine
 præesse, qui publica negotia permoveat,
 & actionem cœtumque ipsum regat; quis
 id in solâ Ecclesiâ, & inter Episcopos Ec-
 clesiæ Præpositos necessarium inficiabitur?
 Hinc Salmasius in Præfatione operis de
 Primatu Papæ scripsit: ut in omni ordine
 Primatus est, quia & Primus semper aliquis
 datur ordinis, ut secundus, & tertius; ita in
 ordine Episcoporum. In hoc autem Episco-
 porum

porum ordine Primatum ejusmodi tribuere
Romano Pontifici, successori S. Petri, qui
Primas inter Apostolos à Christo institutus,
Apostolici collegii Rector fuit, cujusque
Sedes Romana primas semper in Ecclesiâ
habuit, nemo quicquam vel diutius re-
pugnaret. Ob unum *jurisdictionis Primatum*,
qui adversus *Schismata & Hereses* semper
in Ecclesiâ plurimum valuit, *Schismatici* at-
que *Heretici* in eandem Sedem iniquiores,
licet moverunt, parati tamen ordinis Pri-
matum illi concedere, si eo uno contenta
sit. *Claudius* quidem *Salmasius*, in laudatâ
Præfatione memorati operis, in quo ipsum
Primatum conatur evertere, de Hæreticis
palam fatetur, *Reformatos Primatum tantum*
ordinis in Papa agnoscere; id autem unum
eos indignari ait, quòd *Papæ potestas non*
primas in ordine partes, aut sedes tenere con-
tenta, suprema omnium, qui in aliquâ sunt
potestate aut dignitate, haberi vult. Et in Ap-
paratu ejusdem operis *Pag. 172*. Papam
recipi posse affirmat, si redire sustineret
ad Primatum ordinis. (Hic haud omitten-
dum videtur, hunc eundem scriptorem
in Epist. 27. gallicè scriptâ *An. 1630*, an-
tequam *librum de Primatu Papæ* lucubra-
ret, confessum fuisse, meri ordinis Pri-
matum sine ullo præcipuo jure Summo
Pontifici tribuere, penitus esse à primiti-
væ Ecclesiæ praxi, & abs Hierarchiæ Ec-
clesiasticæ conditione alienum). Idipsum,
concessio Primatûs ordinis, de Schismati-

“cis eò certius est, quòd hi Romanæ Sedis
 “Primatui minùs, quàm Hæretici infensi esse
 “solent; ut *Barlaami*, ac *Nili* schismatico-
 “rum testimoniis, si res exigeret, confir-
 “mare liceret.

“Ecclesia verò catholica à schismaticorum
 “æquè ac Hæreticorum partibus aliena, præci-
 “pua Jurisdictionis, non autem meri ordinis
 “Primatum Romano Pontifici SEMPER asseruit;
 “ejusdemque sententiæ sit oportet, quicumque in
 “Ecclesiâ catholica esse, & neque ad Hæreticos,
 “neque ad Schismaticos velit accedere.....
 “Ludovicus Maimburgus, qui in Romanæ Se-
 “dis Antistites non bene animatus, ab omni
 “assentationis suspicione hac in parte alie-
 “nissimus est, hæc scribit in tractatu gal-
 “licè inscripto: *De l'Establissement, & des*
 “*prerogatives de l'Eglise de Rome, & de ses*
 “*Eveques. Cap. IV.* Id solum dicam, de quo
 “Catholicorum omnium est concors sententia,
 “Jesum Christum ex omnibus Apostolis S. Pe-
 “trum elegisse, cui non solum Primatum ordi-
 “nis, honoris, & gradus conferret, primum
 “locum illi concedendo tanquam primo inter
 “æquales dignitate, donis, facultatibus, & gra-
 “tiis Apostolatui, & Episcopatui inseparabiliter
 “adnexis; sed etiam PRIMATUM JURISDICTIONIS,
 “POTESTATIS, ET AUCTORITATIS IN OMNES
 “FIDELES IN TOTA ECCLESIA, CUIUS EUM IPSE IN-
 “STITUIT CAPUT.

“Quæ

Quæ si S. Petro uti Primati conve-
niunt, ejus quoque successoribus Romanis
Pontificibus, ut idem Auctor deinceps
tradit, & ut ex *primâ propositione* necessa-
riò sequitur, pariter convenire dicenda sunt.

Prima hæc propositio Cap. I. à Ballerini-
no tradita est sequens: “ S. Petrus inter
Apostolos Primatum habuit, qui in Ro-
manos Pontifices, ejus successores, tran-
sivit. Hinc ratio & vis Primatûs istorum
eadem est, ac illa, quæ fuit ratio & vis
Primatûs S. Petri: & idcirco quæcunque
S. Petro congruunt testimonia, unde Pri-
matûs ejus ratio & vis statuitur & expli-
catur, eadem in eandem planè sententiam
de Romanis Pontificibus, eorumque Pri-
matu accipienda est „

Pergit interim in superiore contextu Bal-
lerinius in modum sequentem: “ Quare *Clau-
dius Fleury*, inter oppugnatores notissimus,
hanc doctrinam suo Catechismo historico
inferuit: *Episcopus Romanus, quem hodie ap-
pellamus Papam, semper habitus est omnium
Episcoporum primus; CUM HABEAT SUPRA ALIOS
PRIMATUM JURISDICTIONIS JURE DIVINO; sit-
que visibile caput Ecclesie, & Vicarius Christi,
qui est caput principale & invisibile.* Similia
aliorum hujus generis scriptorum testimo-
nia passim occurrunt hic verò satis
erit, recitare textum *Comitiorum generalium
gallicani Cleri Parisiis congregatorum* Die
“ 8.

18. Maji, An. 1728 in Literis ad Regem
 Christianissimum, unde hæc ad verbum
 latine reddita profero: *Primatus, quem nos
 in Papa recognoscimus, non restringitur intra
 simplicem honoris præ eminentiam.* Et relatis
 aliquot testimoniis antiquorum Patrum,
 concluditur: *Necesse est igitur SECUNDUM CA-
 THOLICAM EIDEM recognoscere in summo Ponti-
 fice PRIMATUM honoris, simul & JURISDICTION-
 IS, uti agnitus fuit PRIMIS quoque Ecclesie
 temporibus.*

Hoc loco audiri etiam meretur *Ch. Au-
 thor Antifebronii vindicati*, qui Par. I. Dissert.
 II. Cap. IV. Pag. 356. & seqq. ita disserit:
 Quid ergo de gallis tantopere sibi plau-
 dit (*Febronius*) quasi ab eorum ipse doc-
 trinâ ne latum quidem unguem defecce-
 ret? Id enim galli adeo non negant, ut
 potius prædicent, ac magnificis verbis ex-
 tollant Romani Pontificis imperium in om-
 nes fideles, singulasque totius Christiani
 orbis Ecclesias. Nam sine imperio stare
 nequit Potestatis ac Jurisdictionis Prima-
 tus in omnem Ecclesiam, & Primatus qui-
 dem, cui omnes obedientiam ex conscientie
 legibus debeant. Hunc autem Primatum à
 gallis constanter adferi, negaverit nemo
 qui testes à me in Antifebronio, præfer-
 tim secundæ auctoris editionis, appella-
 tos consuluerit. Ac multò plures produ-
 cere potuissem. Satis sit duos proferre:
Archiepiscopum Senonensem, illustrissimum
 de

de Languet in gallicâ epistolâ ad *Encalis-*
mensem Episcopum, quarto nonas februa-
rii An. 1719. scripta: & Episcopum *Po-*
diensem, in Defensione Actorum Cleri gal-
licani. Ait ille (*Senonensis*) in memoriam
tibi revocandum est, nos (*Episcopos*) *etsi*
Judices, summo Pontifici tanquam superiori
ac Pastori nostro subjacere. Hanc veritatem
exultantis animi sensu profiteamur, inquie-
bat olim in publicis Cleri gallicani Comi-
tiis Bossuetius: amamus unitatem, & quam
exhibemus obedientiam, gloriæ ducimus;
omnes tam agnos, quàm oves, matres ip-
sas haud secus ac natos, vel ipsos Pastores
pascere ac regere proprium est ex Christi in-
stituto Petri officium. POPULORUM PASTORES,
OVES PETRI SUMUS. Hæc magnus ille *Mel-*
densium Episcopus, cujus suspecta tibi haud-
quaquam esse potest hæc super re aucto-
ritas; agnoscit ingenuè superiorem nobis
sanctissimi Patris auctoritatem, cui quidem
obedire nobis gloriandum. Hanc ipsi obe-
dientiam in nostrâ consecratione sub ju-
risjurandi Sacramento spopondimus; hu-
jus obedientiæ exempla Episcopi præde-
cessores nostri nobis imitanda reliquerunt?
Quoties in suis comitiis profectas à Sede
Apostolicâ Bullas receperunt, toties eas-
dem à se cum debitâ submissione ac reve-
rentiâ recipi palam protestati sunt. Verum
quidem est, & pari tecum animi vigore
propugnamus, Episcopos esse *Judices*; ni-
hilominus tamen eorum nullus ab eis re-
cedere

“cedere potest obedientiâ, *cujus necessitatem*
 “*imponit jurisdictionis ille Primatus, quem*
 “*cathedræ unitatis ipse Christus adfixit: om-*
 “*nis quicumque fidelis Christi Vicario obedi-*
 “*tiam debet.* Ita dicitur illa, quam tenemus,
 “ita docet quam profitemur Fides; eandem
 “hanc fidem Episcopi in sacrâ suâ inaugu-
 “ratione profitentur. Illam obedientiæ pol-
 “licitationem solemniter renovant in tre-
 “mendo altarium sacrorum conspectu, ac
 “sancta super Evangelia jurant, se dein-
 “ceps Romano Pontifici pro tempore exi-
 “stenti, ejusque successoribus obedituros.

“Imò in alio ejusdem anni 1719. do-
 “cumento præclarus hic *Senonensium Archi-*
 “*episcopus Romanum Pontificem appellare*
 “*non dubitavit Auctoritatis ac Potentiæ Christi*
 “*Vicarium.*

“*Podiensis* porro Antistes Romano Pon-
 “tifici veram in singulos Episcopos Supe-
 “rioris Potestatem disertè tribuit P. I. Cap.
 “19. p. 89. “Hucusque *Antifebronius vindic-*
 “*catus.*

Itaque Christus Dominus, qui est Sa-
 cerdos in æternum, Domum sibi ædificavit,
 videlicet Ecclesiam, cujus ille sub plenu-
 dine supremæ Potestatis primum extitit ca-
 put visibile, cujusque caput invisibile mane-
 bit in omnem sacri & mystici hujus ædifi-
 cii perduratiorem. Quoniam ergo Magister
 noster

noster divinus cunctis rite dispositis reverti
debebat ad Patrem suum in cœlum, adeoque
visibiliter extunc non amplius rectorus erat
Ecclesiam; necessum fuit, in locum suum
substituere supremum ac universalem Vica-
rium, qui cum requisitâ Potestate concedi-
tam sibi domum universam regeret, legi-
busque opportunè ita communiret, ut mag-
næ domûs istius membra ad finem sibi præ-
stitutum debitâ ratione dirigerentur. Claves
ergo domûs hujus, id est supremam judi-
candi, ligandi, solvendique Potestatem *im-
mediatè* tradidit *Petro*, tanquàm legitimo suo
Vicario, & hujus successoribus legitimè elec-
tis, ut per hos supremos sibi debitè succe-
dentes Pontifices universus Grex Christi pas-
ceretur, atque ut in firmissimo isthoc *fun-
damento* vastissimum istud ædificium incon-
cussè immobiliterque conquiesceret; eatenus
etiam, ut ipsæ portæ inferi adversùs illud
prævalituræ sint nunquam. Tanta nimirum
est, & esse debet summorum Pontificum Po-
testas, & Auctoritas, ut à Domo sibi con-
creditâ hostes repellere, & universos istius
incolas, tanquàm supremi Patresfamilias pro-
priè regere valeant atque tueri. Quis verò
mortalium rectè sapientium Auctoritatem
istam & Potestatem meri honoris esse dix-
erit? Sanè, aut penitus inefficax, atque à
scopo per Christum definito planè aberrans
est iste Primatus, aut est, uti revera est,
Primatus *strictæ Jurisdictionis* in omnes filios
Christi, cujus Papa Vicariatum gerit univer-
salem.

silem, cujusque exercitium non à voluntate
 ovium conceditarum, sed à traditâ per Chri-
 stum supremâ Potestate dependet. Supremus
 ille Pastor Christum in terris repræsens, et
 ejusdemque vices gerens exactam singularum
 ovium Christo reddere tenetur rationem;
 adeoque jure gaudere debet & singulas over
 regendi; & inspiciendi, quid in grege agat-
 tur, & illud omne exequendi, quod pro
 conceditarum ovium universalum salute
 utile est atque necessum. Verùm, quàm in-
 efficax & inutilis ad hæc præstanda officia
 sit inanimis ille Primatus, quem meri hono-
 ris vocitant, nemo non intelligit: vigilet,
 præcipiat Pontifex *merè honorificus*; quis vigili
 ejus curæ se se subjiciet, quis obtemperabit
 ex animo & conscientia, cum tamen urgeat
 Paulus, non solum propter iram, sed etiam
 propter conscientiam superiorum jussa fide-
 liter esse exequenda?

Cæterùm *Cl. Laurentius Veith* in opere
suo de Primatu summi Pontificis sect. I. §. VI.
 pag. 14. præter alias etiam hanc adversariorum
 objectionem adducit: "Interrogatio Christi
 " Matth. 16. *Vos autem quem me esse dicitis?*
 " Fiebat ad omnes Apostolos. — Et Apostoli
 " omnes in scripturâ fundamenta Ecclesiæ
 " vocantur. — Unde *Hieronymus L. I. contra*
 " *Jovinianum C. 14.* ait: *Super omnes Aposto-*
 " *los ex æquo Ecclesiæ fortitudo solidatur. Er-*
 " *go verba illa promissionis: Tu es Petrus,*
 " *& super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam,*
 " non

“ non pertinent ad solum Petrum, sed ad
“ omnes Apostolos, consequenter ex illis
“ non evincitur Primatus Petri ”

Respondet autem adpositè loco jam ci-
tato *Cl. Laurentius Veitb* in modum sequen-
tem: “ R. ad *imum*: Interrogatio quidem
“ directa erat ad omnes Apostolos; nulla ta-
“ men iis hìc à Christo facta est promissio,
“ sicut nulla ab illis data est responsio. Nec
“ enim responderunt verbis suis (saltem de
“ hoc *Marthæus* nihil testatur) imò nescie-
“ bant, quid respondendum esset? *solusque*
“ *Petrus ex revelatione divinâ* Christi Divini-
“ tatem tunc intellexerat: quod etiam Pa-
“ tres docent apud *Bellarminum* L. I. de
“ Rom. Pontifice. C. 12. Neque verum est,
“ quòd *Petrus* propriè & strictè loquendo
“ *omnium nomine* Christo interroganti respon-
“ derit. Quamvis enim *Chrysostomus* in hunc
“ locum scribat, Petrum tunc fuisse *os Apo-*
“ *stolorum*; per id tantùm significatur, cœ-
“ teros silentio suo Petri confessionem ad-
“ probasse, & sic quasi per os Petri locutos
“ fuisse. Item, dum *Hieronymus* ait, Petrum
“ ex personâ omnium Apostolorum Christi
“ Divinitatem professum esse, sensus est,
“ Petrum respondisse ut caput & Principem
“ cœterorum. Similiter, quando *Augustinus*
“ *Serm. 13. de verbis Domini*, asserit: Unus
“ pro multis dedit responsum, nempe Pe-
“ trus, sensus est: *Petrus* solus respondit
“ pro omnibus Apostolis: id est, loco om-
“ nium

« nium, sive id, quod etiam reliqui respondere
 « debuissent, si eandem, quam Petrus accep-
 « rit, de Christi Divinitate revelationem ipsi
 « quoque habuissent. Paritas aliqua habetur
 « in casu, quo Præceptor discipulos omnes
 « interrogat, & ex omnibus unus tantum
 « responder; quia ille solus, quid respon-
 « dendum sit, novit; hoc enim casu potest
 « ille unus dici respondisse pro omnibus; licet
 « ignorent cæteri, quid respondeant.

« Ad 2dum concedimus; reliquos etiam
 « Apostolos esse fundamenta Ecclesiæ ex
 « duplici capite: primo, quia prædicatione
 « doctrinæ à Deo revelatæ posuerunt Eccle-
 « siæ christianæ fundamentum, uti & Pro-
 « phetæ. Hinc ad *Ephes. II. 20.* primi illi
 « Christiani dicuntur *superædificati super fun-
 « damentum Apostolorum & Prophetarum.* Dein,
 « quia Apostoli primi Ecclesias ubique fun-
 « darunt, ita, ut ab ipsis Ecclesiæ omnes,
 « quæ ab aliis etiam viris apostolicis postea
 « fundatæ sunt, originem acceperint. Id In-
 « dicatur *Apoc. XXI. 14.* ubi describuntur
 « civitatis Dei *fundamenta duodecim*, quibus
 « inscripta sunt *duodecim nomina duodecim
 « Apostolorum.* Atque in hæc utrâque præro-
 « gativâ (*prædicationis* nimirum, & *fundatio-
 « nis* Ecclesiarum) pares fuere omnes Apo-
 « stoli. Nihilominus ratione *Gubernationis*
 « Petrus inter illos Primatum Principatum-
 « que obrinuerat. Licet enim omnes am-
 « plissimam à Christo Potestatem pro uni-
 « versâ

versâ Ecclesiâ acceperint tanquam Apostoli
& Legati ipsius; tamen in hujus exercitio
Potestatis à Petro ut Capite dependebant.
Ita rem explicat ipse, qui nobis objectus
est Hieronymus, loco citato ita loquens:
At dicis, super Petrum fundatur Ecclesia.
Licet id ipsum in alio loco super omnes Apo-
stolos fiat, & cuncti claves Regni cælorum ac-
cipiant, & ex æquo super eos Ecclesiæ forti-
tudo solidetur; tamen propterea inter duode-
cim UNUS eligitur, ut CAPITE constituto,
SCHISMATIS TOLLATUR OCCASIO.

Denique, ne quis existimer, binis illis
scripturæ locis, quibus Apostoli funda-
menta Ecclesiæ vocantur, aut *Matth. 18.*
ubi omnibus Apostolis ligandi atque sol-
vendi Potestas à Christo datur, quidquam
derogari Primatui Petri *Matth. 16.* asserto,
ulterius observandum venit, quod in prio-
ribus tribus locis, nempe ad *Epbes. 2. Apoc.*
21. & Matth. 18. Petrus non minus, quam
duodecim alii in numero Apostolorum
comprehendatur: adramen Petro præterea
& singulariter *Matth. 16.* præ aliis Apo-
stolis, ob excellentem illam de Divinitate
Christi confessionem, tanquam præcipuum
aliquid à Christo significetur, quod sit illa
Petræ, super quam Ecclesia ædificaretur,
id quod nulli alteri Apostolorum dictum
est. Et quod amplius est, solus ille, mu-
tato nomine *Simonis*, accepit nomen aliud,
aptum ad significandam proprietatem fun-
damenti,

“damenti, nempe nomen *Petri*, quod an-
 “rea non habuit”.

Prosequitur idem *Laurentius Veith* loco
 citato *Pag. 18.* “*Urgent: Christus Joan. 20.*
 “ad omnes Apostolos æqualiter dixit: *Sicut*
 “*misit me Pater, ita ego mitto vos: ergo om-*
 “*nibus dedit æqualem clavium Potestatem.*
 “— Respondeo: Equidem hoc dixit Chri-
 “stus ad Apostolos *Joan. 20.*; sed *Joan. 21.*
 “uni *Petro* dixit: *Pasce agnos meos, pasce*
 “*oves meas;* nempe priore loco agitur de
 “*missione apostolica (ego mitto vos)* posteriore
 “*verò loco de Regimine supremo, quod soli*
 “*Petro concessum est*”.

Et profectò, si quis é memoratis Christi
 verbis eam inter *Petrum*, & reliquos Apo-
 stolos extundere æqualitatem veller, ut nulla
 in *Regimine ecclesiastico* quoad hos fuerit sub-
 ordinatio, sed plena æqualitas, adeoque Apo-
 stolorum in *Episcopatu* successoribus tantam
 competere Potestatem ecclesiasticam, quam
 competit Summo Pontifici successori *Petri*,
 quasi verò ex eo, quòd dicat Christus: *Si-*
cut misit me Pater, ita ego mitto vos, om-
nes ab alio prorsus independentem, qualem
 habuit Christus, Potestatem accepissent, quo-
 niam missi fuissent, *sicut* missus fuit Christus;
 pariter ex illis verbis propter rò *sicut* in-
 erre deberet: ergo & omnes missi sunt tan-
 quam mundi Redemptores, tanquam Sacra-
 mentorum institutores &c. quòd absit.

Misit ergo Christus suos Apostolos ad veritates Evangelii, quas ipse ex missione Patris patefecerat, toti mundo communicandas, ita etiam, ut, ubi opus fuerit, easdem miraculis confirmarent.

Videant etiam illi qui præmemorata Christi verba nimium urgent, ne per hoc talem Parochis, discipulorum Christi in curâ animarum successoribus, Potestatem tribuant, qualem per ea verba Episcopis adtribuere conantur: inter ipsos namque, quos Christus alloquebatur, dum dicebat: *Sicut misit me Pater, & ego mitto vos*, complures fuisse discipulos non Apostolos, facile quis ex contextu confecerit: enimvero citato Joan. XX. capite, versibus 19. 20. 21. 22. & 23. ita legitur: "Cum ergo serò esset die illo, una sabbathorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati, propter metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medio, & dixit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus & latus. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis; sicut misit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cum dixisset, insufflavit, & dixit eis: accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt."

Loquitur ergo scriptura de discipulis indefinite: loquitur de discipulis congregatis die

die Sabbathi, quo plurimos convenisse credendum: loquitur de discipulis clausis foribus congregatis propter metum Judæorum, qui metus & cadebat in discipulos, qui Apostoli non erant: quos pariter eo loco, ceu Presbyteros, Potestatem remittendi, & retinendi peccata accepisse quis dubitaverit?

Designavimus hucusque præcipuè supremam Petri, atque ejus in Papatu successorum, legitimorum nempe Summorum Pontificum, Potestatem: reliquum est, ut & expendamus, quænam sit Potestas Episcoporum, qui Apostolis reliquis in Episcopatu legitimè succedunt.

Ex eo, quòd universalis ac suprema Potestas immediatè à Christo tradita sit Petro, rectè concludimus, eandem & immediatè seu jure divino competere legitimis ejus successoribus, Summis Pontificibus. Quoniam igitur Christus residuos Apostolos, tanquam Episcopos, Pastores designavit, eisque promissam *Matth. 18.* Potestatem ligandi ac solvendi Potestatem per semetipsum reipsa contulit post resurrectionem suam *Joan. XX* per hæc verba: *accipite spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quoniam insuper spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei Act. 20.* Hinc Episcopis Apostolorum in Episcopatu successoribus jure divino Potestatem rectoriam ordine

dine suo hierarchico comperere contendimus: ita tamen, ut Potestatis hujus à Deo traditæ actuale exercitium, gregisque, in quem ipsa exerceatur, designatio ad supremam in Ecclesia Potestatem referatur; ut proinde hierarchica etiam in lineâ Jurisdictionis subordinatio debite observetur.

Habent igitur Episcopi vi characteris sui Episcopalis Potestatem *rectoriam*, & quidem ex institutione divinâ, quin tamen reipsa, seu *pro actu secundo* eam adplicare seu exercere valeant, antequam determinatum objectum, seu determinatus grex ab altiore seu suprêmâ Potestate ipsis fuerit assignatus. Novimus profectò, multos reipsa consecratos esse Episcopos, quin tamen singularem in gregem, utpote de quo in catholicis partibus ipsis necdum est provisum, Episcopalem Potestatem reipsa adhuc exercere valeant. Aliud igitur est, ipsam Episcopalem Potestatem in se spectatam esse immediate, à Deo; & iterum aliud, Potestatis illius exercitium Ecclesiæ determinationi adligari: unde *Auctor institutionum theologicarum ad usum scholarum accommodatarum, Lugduni, an. 1780. Tom. I. Diss. VI. Cap. V.* De Potestate Episcoporum hoc saltem candidè ferretur & ponit: "Jurisdictionis Potestas spectari potest vel quoad primam illius institutionem & collationem, vel quoad exercitii limitationem. Non diffitemur, Jurisdictionis Potestatem quoad exercitii circumscriptionem

non

nem in singulis Pastoribus à sola Ecclesie
 autoritate repetendam esse. Hæc quippe Ec-
 clesie in varias Dioceses, quarum intra
 limites coercetur Episcopus quisque, di-
 stributio, non à Christo, qui singulos Apo-
 stolos in orbem universum miserat, habet
 originem, sed à sapiente Ecclesie oeco-
 nomia.

Itaque ex eo, quòd Episcoporum sacra
 Potestas in se spectata profluat immediatè
 à Deo, minimè consequitur, eam non esse
 subordinatam, & in exercitio adligatam al-
 tiori ac præ eminentiori Potestati in Ecclesia
 Christi subsistenti. Voluit à potiore Christus,
 ut in suâ Ecclesia, tanquam castrorum acie
 rectè ordinatâ, varii essent gradus, qui ta-
 men singuli in unum desinerent, qui aliis
 præ eminentior atque superior recto ordine
 cuncta dirigeret in unitatem Fidei & Mo-
 rum. — Nihilominus Episcopi sunt veri Pa-
 stores, Rectores, Judices, & Legislatores
 gregis eorum Jurisdictioni commissi, scilicet
 cum relativâ subordinatione ad Ecclesiam &
 visibile illius caput, ad Summum nempe
 Pontificem, verum in terris Christi Vicarium.
 Episcopi, ceu successores Apostolorum in
 Episcopatu eminentem tenent in Hierarchiâ
 ecclesiasticâ locum, sunt veri Præfules, qui-
 bus reverentia debetur & obedientia prompta.

De Episcopis porro tradit magnum ac
 generale Concilium Tridentinum Ss. 23. Cap.
 IV.

Idem sequentia: “Sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipuò pertinere, & positos, sicut idem Apostolus (*Paulus*) ait, à spiritu sancto regere Ecclesiam Dei; eosque Presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre, Ministros Ecclesiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum Potestatem reliqui inferioris ordinis nullam habent.”

Addit postea Tridentinum eadem sessione sequentem præter alios Canonem octavum: “Siquis dixerit, Episcopos, qui *Auctoritate* Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos & veros Episcopos, sed figmentum humanum, Anathema sit.”

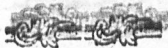
Quâ vero ratione Episcopi successerint in locum Apostolorum, docet *Ch. Zallinger Lib. V. j. eccl. pub. Cap. III. §. CCCXXXI. Pag. 662.* his verbis: “In Apostolatûs institutione ratio *muneris Episcopalis*, & ratio *Apostolatûs cum extraordinariis juribus ac donis conjuncta*, necessariò distinguendæ sunt... Extraordinaria fuerunt *Apostolorum jura*, ut quæquæ versùs prædicare possent, baptizare, docere, & *fundare Ecclesias*, & *constituere Episcopos*, & *præscribere tum Episcopis à se constitutis*, tum *eorum subditis regulas vivendi*, quemadmodum ab Apostolo
“ Paulo

“ Paulo factitatum novimus. Accessit lingua-
 “ rum & miraculorum donum, & inerrantiæ
 “ privilegium, quo singuli Apostoli gaude-
 “ bant in dijudicandis iis, quæ ad Fidem
 “ Moresque pertinebant. Hæc *extraordinaria*
 “ fuerunt, nec in successores necessariò de-
 “ rivari debebant, cum essent propria illius
 “ temporis, quo divinus sanguis pro re-
 “ demptione hominum effusus citò ac in
 “ universo orbe uberes fructus proferre &
 “ veritas Religionis ex ipsa celeri amplexu
 “ diffusionem ac propagationem illustrari ac com-
 “ probari debuit.

“ Ab hisce ergo *extraordinariis* *Apostola-*
 “ *tiis* *juribus* necessario segregandum est
 “ *munus* *Episcopale*, quod in Apostolis insti-
 “ tutum est, & ab iis in alios deinceps serie
 “ non interruptâ propagatum.

“ Quæ Petro dicta sunt à Christo Do-
 “ mino, & in Petro instituta jura sacri Prin-
 “ cipatus, eadem ad Petrum, quâ funda-
 “ mentum totius Ecclesiæ, quâ Pastorem
 “ universalem & primum inter fratres, qui
 “ reliquos fratres confirmare debebat, per-
 “ tinebant; id quod luce meridianâ clarius
 “ ex ipsis verbis & adjunctis patet. At com-
 “ munita erant Petro cum reliquis Apostolis
 “ ea, quæ hic commemorata sunt jura &
 “ officia Potestatis sacre; neque enim, cum
 “ ea in Apostolis conferrentur, Petrus ab-
 “ erat, neque in alium aliosve magis, quam
 “ in

“ in Petrum cadebant. Unde perspicua &
“ inconcussa sequitur conclusio: Petrum quoad
“ jura extraordinaria Apostolatus reliquis coa-
“ quatum fuisse, & reliquos Petro coæqua-
“ tos. Quâ non obstante æqualitate salva
“ manebat Prærogativa, & integer ac salvus
“ Petri Primatus, quo reliquis singulis & om-
“ nibus prælatus est: quo constitutus est fun-
“ damentum totius Ecclesiæ, proindeque &
“ Apostolorum, qui præcipua Ecclesiæ mem-
“ bra fuerant: quo factus est Pastor univer-
“ salis: quo denique fratres confirmare in fide
“ debuit: unde eidem singulatim post resur-
“ rectionem suam Dominum apparuisse no-
“ vimus. *Lucæ XXIV.* Ex his non obscure
“ intelligitur, quomodo non obstante æquali-
“ tate apostolici muneris singularis Prærogativa,
“ seu potius Sacer Petri Principatus habue-
“ rit locum; quoniam & inter beatissimos Apo-
“ stolos, ut inquit S. Leo M. in similitudine
“ honoris fuit quædam discretio Potestatis; &
“ cum omnium par esset electio, uni tamen da-
“ tum est, ut cæteris præemineret. *Epist. 14.*
“ *Edit. Venet.*

“ Et si Potestas collata in Apostolos, &
“ conjunctim in Petrum, dimittendi pecca-
“ ta & retinendi, alligandi ac solvendi, sit
“ Potestas clavium dicaturque à Catholicis
“ omnibus; non tamen ea in sacris literis
“ clavis nomine exprimebatur, & magnopere
“ differt à clavibus jam ante singulatim Pe-
“ tro commissis, quæ claves regni celorum,
“ id

id est, totius Ecclesiæ nuncupantur, neque
 solam in singulos subditos Potestatem, sed
 sacrum in universâ Ecclesiâ Principatum
 & Imperium denotant. Maldonat. Com-
 ment in Evang. Matth. 16. ». Hucusque
 Cl. Zallinger.

Perspicuè nunc ex iis omnibus, quæ
 toto hoc magnoque paragrapho consignata
 sunt, elucescit, qualis sit forma Regiminis
 à Christo Domino in Ecclesiâ suâ instituta,
 & de sæculo in sæculum continuata. Paret
 nempe, quòd Christus instituerit *Unum*, tan-
 quam suum Vicarium, & visibile caput Ec-
 clesiæ, cum supremâ Potestate regendi uni-
 versos Christi Fideles; quæ utique impe-
 randi gubernandique Potestas & ratio est
Monarchica. Verùm, quoniam insuper Chri-
 stus adhuc alios, etsi huic *Uni* subordinatos,
 instituit Præsules etiam cum Potestate re-
 gendi; hinc *Regimen* istud *Monarchicum Aristocra-
 ticum* temperatur: veluti ex notionibus Mo-
 narchiæ & Aristocratiae in jure naturæ pu-
 blico traditis manifestè patescit.

Audiamus denuo *Antifebronium vindica-
 tum Parte I. Diff. II. Cap. IV. Pag. 347. Et
 seqq.* in rem hanc ita differentem: "Constan-
 ter cum *Duvallo* adserimus, *Monarchiam
 Ecclesiasticam non esse simpliciter absolutam*,
 sed certis legibus ac finibus conclusam &
 limitatam. Primum enim nihil potest con-
 tra jus naturæ; quæ enim ex se & suapte

naturâ bona sunt, vel mala, non potest
Ecclesia, sive Pontifex quocunque modo
immutare, ita, ut bonum ex se, malum
reddat, & écontra. *Secundo*, nihil potest
contra jus divinum in Evangelio exaratum,
aut contra *Fidem scripto*, vel verbo *traditum*,
qualia sunt sanctorum invocatio,
imaginum veneratio, pro vivis & defunctis
Missæ celebratio, & quæcunque à Conciliis
generalibus adversus hæreses sunt definita.
Tertio, non potest suprema illa Potestas
statum ecclesiasticum in toto, aut in parte
immutare, nedum evertere: v. g. uni eidemque
sexcenta beneficia conferre, ritus etiam
generaliter per Ecclesiam ab omni ævo
inviolabiliter observatos abolere, & nudam
tantùm Sacramentorum substantiam fidelibus
relinquere. Sic enim Ecclesiæ dignitas &
splendor maximè minueretur, & ad certum
exitium devolveretur. Idem statuendum de
cæteris legibus disciplinæ, quæ perpetuâ
Ecclesiæ consuetudine, & iteratâ Canonum
sanctione sunt veluti consecratæ, ac tanquam
fundamentales haberi possunt. Vix fieri potest,
quemadmodum sapienter animadvertit *Cardinalis Orsius de Eccles. Monarch. formâ pag. 654.*
ut receptæ in aliquo Regno consuetudines,
aviti mores & *leges fundamentales* convellantur,
quin pax & tranquillitas Reipublicæ
perturbetur; atque adeo in ipsa Regni
susceptione, & in eâ generali, expressâ,
vel tacitâ promissione hæc etiam quo-

“ quodammodo comprehenditur, ut leges
 “ & consuetudines diuturno usu firmatae,
 “ & quæ etiamnum vigent, iisque vigenti-
 “ bus, ipsa quoque Respublica floret ac vi-
 “ ger, non modò à Principe non rescin-
 “ dantur atque labefactentur; verùm etiam
 “ ut omnem is operam conferat ad earum
 “ observantiam promovendam, intelligatque,
 “ id esse imperii sui potissimum munus, ut
 “ leges obtineant, & inviolabiles habeantur.
 “ Quò profectò, & non aliò spectant plu-
 “ rima veterum Romanorum Pontificum
 “ testimonia, qui se non violatores & in-
 “ fractores, sed *custodes & executores Canonum*
 “ profitentur; ut illud *Zosimi*: *Apud nos enim*
 “ *inconvulsis radicibus vivit antiquitas, cui sta-*
 “ *tuta Patrum sanxere reverentiam.* Et illud S.
 “ Martini, doctissimi Pontificis, & egregii
 “ Martyris: *Canones ecclesiasticos solvere non*
 “ *possumus, qui defensores & custodes Canonum*
 “ *sumus, non transgressores.* Hoc ipso ergo,
 “ quòd Apostolicum thronum *Romanus Pon-*
 “ *tifex* conscendit, se vindicem ac defenso-
 “ rem Canonum profiteretur. Cumque se se
 “ obstringat ad christianam Rempublicam
 “ inculpatè sancteque gubernandam, & ad
 “ pietatem, ac Religionis studium, morum-
 “ que sanctitatem in Cæro, & in Populo
 “ promovendam; hoc ipso etiam spondet,
 “ aut spondere censeretur sanctissimarum le-
 “ gum custodiam ac tuitionem, atque ea-
 “ rum imprimis quibus christiana pietas
 “ maximè continetur, & quibus vigentibus,
 “ et

ea maxime continetur & floret, quæque
 post Evangelicas, *fundamentales* Ecclesiæ
 leges dici quodammodo possunt. Hinc jure,
 & meritò An. 1482. à sacra Facultate Pa-
 risiensi inter quatuordecim *Joannis Angeli*
Minoritæ Propositiones hæc octava: *Papa*
posset Totum jus canonicum destruere, & no-
uum construere, damnata fuit veluti scan-
 dalosa, blasphematoria, notoriè hæretica,
 & erronea. Multa enim sunt in jure ca-
 nonico ex naturali & Divino jure profecta:
 non pauca ad Fidei Dogmata pertinent:
 plura ad generalem spectant Ecclesiæ Ita-
 tum; quæ scilicet omnia nulli humanæ
 Potestati obnoxia cum sint, à Romano
 Pontifice absque piaculo convelli non pos-
 sent. Miraberis fortasse Lector, tribui à
 me hanc Propositionem *Joanni Angelo;*
 cum *Eugenio IV.* à *Febromio* in adnotatione
 quadam ad secundi voluminis præfationem
Bulæi auctoritate adjudicetur. Ideo, in-
 quit, indignè reputata fuit vox *Eugenii IV.*
 quadam *Bulla* ad omnes *Fideles* directâ scri-
 ventis: *Papam posse totum jus canonicum de-*
struere, & novum constituere. Hanc Proposi-
 tionem *Facultas Parisiensis* An. 1482. merito
 damnavit ut scandalosam, blasphematoriam,
 notoriè hæreticam, & erroneam. *Bulæus Hist.*
univ. Parisien. T. V. pag. 754. sed mirare
 potius mendacissimi hominis calumniam,
 qui *Bulæum* appellare audeat infandæ hu-
 jus criminationis non tam testem, quàm
 auctorem. Nihil eo loco de *Eugenio IV.*

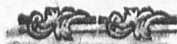
“ *Bulæus*; imò eam propositionem, *Joanni*
 “ *Angelo* disertè tribuit. Proh! singularem
 “ in mentiendo impudentiam!

“ Præterea Ecclesiastica Monarchia mul-
 “ tùm à civili distat; non solùm enim do-
 “ minatum, qui externâ quadam splendoris
 “ specie ac superbiæ fastu exerceatur, ex-
 “ cludit, verùm etiam, quòd ex Christi in-
 “ stitutione quodam Aristocratiae genere ci-
 “ vilibus Monarchiis non admodum usitato
 “ temperetur: ita, ut . . . non solùm (*liceat*
 “ *hic mihi Duvallii Theologi Parisiensis verbis*
 “ *uti*) ab uno Moderatore, sed etiam opti-
 “ matibus, nempe Episcopis, res Ecclesiæ
 “ debeant in solidum administrari, idque
 “ jure divino, & institutione Christi, qui
 “ unamquamque Potestatem ad Regimen Ec-
 “ clesiæ necessariam instituit: *Pontificiam*, quæ
 “ *suprema* est; *Episcopalem*, quæ *media*; &
 “ *Presbyteralem*, quæ *infima*. Sicut enim Chri-
 “ stus dixit Petro *Matth. XVI. Tibi dabo*
 “ *claves Regni cælorum. Ex Joan. XXI. Pasce*
 “ *oves meas*; ita dixit *Joan. XX. Apostolis*
 “ *qui Episcopos præfigurabant: sicut misit*
 “ *me vivens Pater, ita & ego mitto vos. Et*
 “ *Luce X. Designavit & alios septuaginta duos*
 “ *& misit eos binos ante faciem suam. His au-*
 “ *tem septuaginta Discipulis succedunt Pa-*
 “ *rochi, qui in partem sollicitudinis & Ec-*
 “ *clesiæ Regiminis pro modulo suo vocan-*
 “ *tur. Cùm enim Ecclesia per totum orbem*
 “ *esset disseminanda, & Pontifex ubique lo-*
 “ *corum*

“ corum præfens esse non posset, nec om-
“ nibus & singulis Ecclesiæ negotiis per se
“ intendere; id enim Deo & Christo prop-
“ ter Potestatem, quam vocant *Excellentiæ*,
“ solum convenit; consentaneum fuit, per
“ Regiones & Civitates sub uno supremo
“ Moderatore optimates constitui, qui ab
“ illo uno dependerent, & ab eodem, si
“ quando peccarent, emendarentur. Neque
“ verò Episcopos & Paroecos Pontificis Vi-
“ carios dicimus, cujusmodi in civilibus sta-
“ tibus Rectores sunt Provinciarum. Absit:
“ Hæ *Febromii* nugæ sunt, ad invidiam Ro-
“ mano Pontifici ejusque Defensoribus con-
“ ciliandam. Nam, quod idem *Duvallius* scitò
“ observat, si optimates Ecclesiæ solum essent
“ Pontificis Vicarii, facile illius Potestas in
“ Tyrannidem degeneraret; . . . ideoque,
“ quamvis absolute res Ecclesiæ per Ponti-
“ ficis Vicarios administrari possent, cum
“ tamen multò sit decentius & utilius, imò,
“ ut ostendimus, quadamtenus necessarium,
“ per Ministros in solidum eam administrari,
“ credendum est, Christum formam hanc
“ Regiminis suæ Ecclesiæ reliquisse, juxta
“ vulgatam *Augustini* regulam: *Quidquid tibi*
“ *verâ ratione occurrerit, id credas fecisse Deum.*
“ *Lib. III. de libe. Arbitr. Cap. 5.*”

Quare *Natalis Alexander* *Dissertat. 4. in*
Sæc. 1. Hist. Eccl. inquit: “ *Optima* Regimi-
“ nis forma in Ecclesia instituta à Christo
“ est. Sed *Monarchia* omnibus Regiminis
“ for-

" formis antecellit, ipsâ naturâ teste, quæ
 " Regem unum apibus, gregibus ducem unum,
 " armentis rectorem unum præfecit, ipso
 " naturæ Auctore demonstrante, qui in cœ-
 " lestibus Hierarchiis unum Angelum con-
 " stituit cæterorum Ducem ac Prælidem;
 " ergo Ecclesiæ Regimen ex Christi insti-
 " tutione monarchicum est „

Superaddit & hanc *Natalis Alexander* ra-
 tionem: " In Ecclesiâ veteris Testamenti, ab
 " *Aarone* semper præfuit unus Summus Pon-
 " tificex, seu Princeps Sacerdotum, idque ex
 " divinæ legis decreto *Deuteronomii Cap. 17.*
 " unde *Josephus Lib. 2. contra Apionem* ait:
 " *Lex Sacerdotibus in communi quidem res præ-*
 " *cipuas dispensare permittit: Summo vero Pon-*
 " *tifici aliorum Sacerdotum Principatum com-*
 " *petenter injungit.* Cùm itaque illius tempo-
 " ris Ecclesia figura fuerit Ecclesiæ per Chri-
 " stum constituendæ, ratio postulat, ut, si-
 " cut in illâ, præter Deum invisibilem Rec-
 " torem, fuit semper unum Caput visibile,
 " ita & Ecclesia, præter Christum, Pastorem
 " atque Rectorem supremum & adspecta-
 " bilem obtineat, ne minor sit illius, quàm
 " Synagogæ gloria; & ne societas ministro-
 " rum veteris Testamenti magis perfecta,
 " ordinataque magis, quàm societas mini-
 " strorum novi Testamenti censeatur „

Præterea *Natalis Alexander* probationem
 subministrat sequentem: " Probarur ex simi-
 " litudinibus „

litudinibus, sub quibus in veteri & novo
Testamento adumbratur Ecclesia. *Terribilis*
dicitur, *ut castrorum acies ordinata, Cant.*
VI. At in acie ordinatâ præter Tribunos
& inferioris ordinis Duces unus esse de-
bet Imperator, ad quem Summa rei mi-
litaris referatur, quique Exercitui quod
factu opus sit significet ac decernat. *In*
quovis grandi Exercitu unius Signum expor-
tatur, inquit *S. Hieronymus in Epist. IV.*—
Ecclesia Regnum est *Danielis II.* prædic-
tum his verbis: *In diebus Regnorum illorum*
suscitabit Deus cæli Regnum, quod in æter-
num non dissipabitur. Cum itaque Regnum
Christi sit præsentis temporis Ecclesia; in
eâ Summus Princeps esse debet, qui ip-
sam regat ac moderetur. Ecclesia navis
est, in qua per Baptisma salvamur in si-
militudinem eorum, qui in arcâ Noe sal-
vabantur, *1 Petr. 3.* Navi porro unus
Summus Nauclerus præesse debet, qui
singulis nautis sua munia præscribat. Ec-
clesia ovile est, *Joan. X. Fiet unum ovile,*
& unus Pastor. Nunquid verò in ovili præ-
ter minores opiliones non est aliquis Sum-
mus Pastor, cui incumbat ovium curam
gerere, easque universim regere ac fo-
vere? ... Ecclesia domus est. Nonne igitur
unus esse non debet illius Dominus,
unusque in ea œconomus constitui? ...
Ecclesia denique unum corpus est, *Rom.*
XII. Quemadmodum igitur in membro-
rum multitudine caput unum est, quod

“ omnia membra nectit ac regit; ita in Ec-
 “ clesia Christi unum Caput supremum esse
 “ deber. Quodnam porro illud est, nisi Ro-
 “ manus Pontifex? „

Denique pro coronide vasti hujus ac
 momentosi Paragraphi nonnulla audiamus,
 quæ doctissimus *Abbas Nonnotte in suo Lexico*
Religionis contra incredulos Part. II. sub voculâ
PETRUS in rem nostram adducit. Dicit itaque
 “ Petrus à Jesu Christo institutus est
 “ fundamentum Ecclesiæ suæ universæ, to-
 “ tiusque ædificii suæ Religionis „

Refert hoc loco Cl. Author integrum
 Textum *Matth. XVI.* à nobis supra Pag. 68.
 quoque in extenso relatam; ac postea sub-
 dit: “ In ordine ad vim & energiam tex-
 “ tûs hujus debite percipiendam, animad-
 “ vertendum est, quòd verbum Syriacum
 “ *Cephas, Petrus*, æquè significet nomen
 “ masculinum, quam lapidem, quo utimur
 “ in ædificiis. Vim hanc & efficaciam rectè
 “ senserat magnus *Athanasius in Lit. Synodic.*
 “ *ad Felicem*, ubi locum istum ita propone-
 “ bat: *Tu es Petrus, & super Te, tanquam*
 “ *firmissimo lapide meo fundamentali, columna*
 “ *Ecclesiæ, nimirum Episcopi, conquiescunt* „

Cùm porro Cl. Author retulisset verba
 Christi ad Petrum *Joan. XXI.* à nobis su-
 pra Pag. 74. consignata, subnectit sequentia:
 “ Hujus intuitu relationis, ubi Christus di-
 “ cebat

"cebat Petro: *Pasce agnos meos, pasce oves*
 "meas, notandum, quòd hæc Christi verba
 "idem significant, ac si dixisset eidem: *Pasce*
 "universum gregem meum: nam verba hæc:
 "meos & meas omnes illos complectuntur,
 "qui ad Christum pertinent, agnos & oves,
 "adeoque universa membra, omnesque ut-
 "cunque diversos status, é quibus Ecclesia
 "Jesu Christi componitur. Notandum est
 "insuper, quòd cura isthæc demandata fue-
 "rit Petro in reliquorum præsentia Apосто-
 "lorum; ut proinde cæteri Apostoli eun-
 "dem quàm talem agnoscere debuerint; eò
 "vel magis, quòd res hæc & institutio ab
 "ipsomet peracta sit Christo in facie eorum;
 "quodque ipsum, veluti exposit probatum
 "ibimus, agnoverint semper, & demum ex
 "ipso hoc motivo Fideles omni tempore
 "erga Cathedram S. Petri reverentiam fo-
 "verint maximam.

"Præterea in designandâ Potestate, quam
 "Apostolis tradidit Jesus, Petrus ab om-
 "nibus aliis discriminatur: omnes parem
 "accipiunt Potestatem remittendi aut reti-
 "nendi peccata, ligandi & solvendi; uti
 "refert S. Matth. XVIII. Verùm, soli Pe-
 "tro dixit Jesus: *Tibi dabo claves Regni cæ-*
 "lorum. Nemo quandam potest intrare do-
 "mum, aut civitatem, si is, qui claves il-
 "lius tener, aut ipse non aperiat, aut sal-
 "tem aperiendi tribuat facultatem. Eodem
 "ergo modo res se se habet cum Regno
 "cælo.

« cœlorum, quia claves illius traditæ sunt
 « Petro, Potestas, Facultas & Jus Fidelibus
 « cœlum aperiendi itaque à Petro venit:
 « atque per hoc unitas Ecclesiæ, unitas gre-
 « gis, unitasque Pastoris constituitur: *Fiet*
 « *unum ovile, & unus Pastor. Joan. X.*

« Petrus unicus est Apostolorum, cui
 « Jesus prædixit, quòd fides ipsius nunquam
 « deficiat: unicus est, pro quo Jesus Chri-
 « stus rogat specialiter, & cui committit ex-
 « post, ut suos in Fide confirmet fratres.
 « Nam, cum Jesus dixisset Apostolis suis
 « universis *Luce XXII. Ego dispono vobis,*
 « *sicut disposuit mihi Pater meus Regnum;* pro-
 « pria ex post verba isthæc dirigebat ad Pe-
 « trum: *Simon! Simon! ecce Satanas expeti-*
 « *vit vos, ut cribraret, sicut triticum: Ego au-*
 « *tem rogavi pro Te, ut non deficiat Fides tua;*
 « *& Tu aliquando conversus, confirma Fratres*
 « *tuos.*

« Hujus in consequentiam Potestatis &
 « Dignitatis supremi Capitis Ecclesiæ, Pe-
 « trus immediatè post Christi ascensionem
 « Regimen Ecclesiæ in omnibus causis gra-
 « vioribus suscipiebat. Curabat itaque statim,
 « ut loco Judæ proditoris duodecimus eli-
 « geretur Apostolus *Act. I.* Gentilibus ipse
 « primus janua aperiens Evangelii *Act. X.*
 « Ipse primum Hierosolymis congregavit
 « Concilium, quod ejus cum reverentiâ sen-
 « tentiam recipiebat, ubi omnes congregati
 « *tace-*

“ tacebant, ut primum loqui ipse incipiebat.
“ *Act. XV.* Et in omnibus libris Evangelii-
“ cis semper ante alios nominatur. — Ad
“ ipsum se conferebat *Paulus*, ut cum eo
“ ageret, eique rationem redderet, qua ra-
“ tione Evangelium ipse prædicaret; ut se-
“ curus esse possit; & *ne fortè in vacuum cur-*
“ *reret, aut cucurrisset.* *Gal. II.* Pro ipso sine
“ intermissione *universa* orabat Ecclesia, dum
“ ab Herode detinebatur captivus. *Act. XII.*
“ Omnia denique testantur, quòd in *univer-*
“ *sam* Ecclesiam jurisdictionem suam exer-
“ cuerit, quodque Ecclesia tota hanc ipsius
“ Potestatem agnoverit.

“ Concludi ex hisce potest, quàm in-
“ eptè loquantur illi, qui, dum de successore
“ sancti Petri sermonem habent, eum *non*
“ *alio*, quàm *Episcopi* Romani nomine com-
“ pellant: ex quo facile conficitur, quòd
“ homines istius commatis aut in Religione
“ parum instructi sint, aut contra Religio-
“ nem prava sensa foveant. — Illud pro-
“ fectò notatu dignissimum est, quòd illi,
“ qui ejusmodi terminis & expressionibus
“ majore cum fastu & audaciâ uti consue-
“ verunt, homines quandoque sint vilissimi
“ &c. Præter ea singula, quæ hucus-
“ que pro præ eminentiâ Potestatis Principis
“ Apostolorum adtulimus, adhuc in libris
“ Evangeliorum multi alii extant textus,
“ qui dona præcipua prerogativasque ex-
“ traordinarias indicant, quibus condecora-

« tus & exaltatus fuit Petrus. — Revelatione
 « penitus singulari illustratus erat & excita-
 « tus, dum primus de æternâ Jesu Christi
 « Deitate testimonium perhibebat. *Matth. XVI.*
 « Idem ipse primus erat inter Apostolos, cui
 « post Resurrectionem suam apparebat Do-
 « minus. *Luca XXIV.* Ex ore Domini per-
 « cipiebat, quòd, quemadmodum Hic, ita
 « & Ipse moriturus sit morte crucis. *Joan.*
 « *XXI.* Miraculis tam præpotens erat, ut
 « per ipsam usque adeo corporis sui um-
 « bram infirmi curarentur. *Act. V.* Verba
 « ipsius tam energica erant & penetrantia,
 « ut uno sermone quinque millia ad Chri-
 « stum converterit: constantia ejusdem, no-
 « titia & acumen, simul atque auctoritas,
 « quibus in perorando utebatur, Summum
 « Sacerdotem totamque Synagogam stupore
 « afficiebant & admiratione *Act. IV.* — Rem
 « verbo: Cuncta in ipso Vicarium Christi
 « Dei in terris, ac spiritûs sancti instrumen-
 « tum testificabantur,».

Quæ cum ita sint, oportet, ut simus
 in hac doctrinâ stabiles, atque ab institutâ
 per Christum sacra Hierarchiâ, quam & in-
 fallibilis Ecclesia catholica communivit, ne
 latum quidem unguem recedamus.